SVOBODA
Founded in 1893 in Jersey City, NJ
Published by the Ukrainian National Association

www.svoboda-news.com

СВОБОДА

Пам'ятаймо про Україну!

Видає Український Народний Союз

Рік 119, ЧИСЛО 43, П'ЯТНИЦЯ, 26 ЖОВТНЯ 2012 РОКУ 1893 Vol. 119, No. 43, FRIDAY, OCTOBER 26, 2012 $1.00

„Не чиніть зла, воно повернеться проти вас. Не зупиняйте Україну“

16 жовтня в Києві відбулася зустріч членів групи української інтелектуальної і духовної еліти „Перше грудня“, присвячення передвиборній і загалом внутрішній політичній та моральній ситуації в Україні. Учасники зустрічі прийняли звернення до Українського народу. Нижче пропонуємо нашим читачам текст цього документу.

Дорогі співвітчизники!

Виконуючи свій життєвий обов'язок, звертаємося до вас, щоб напередодні парламентських виборів 28 жовтня 2012 року мобілізувати – серед нас і задля нас усіх – морально стійкий настрій.

Україна – зневірена. Ця зневіра є вже душевною хворобою. Її найглибша причина – не зовнішня, залежна від політики, багатіїв, влади чи опозиції. Зло, яке відчуваємо, бачимо й усвідомлюємо щодня, – це лише наслідок, що загострює наш стан. Найжорстокіша причина – у нас самих.

Проте ми віримо, що в нашому суспільстві є потенціял здоров'я і мудрости. Наша віра не є романтичною надією. Наша віра у наше суспільство – це важке, але життєво необхідне зусилля.

Подолайте у собі ілюзію, що хтось зробить що-небудь замість вас. Ніхто, окрім вас, не подарує вам доброго життя і не відкриє світлого майбутнього. Позбудьмося цієї ілюзії, і разом з нею зникне і зневіра, а з'явиться воля. Наш єдиний шанс – це наша безумовна відповідальність: кожного особисто і всіх нас разом – як єдиної національної спільноти нормальних, розумних, мислячих людей, що хочуть добра собі, своїм дітям і своєму ближньому.

Ми закликаємо вас до першого і найважливішого зусилля – взяти участь у голосуванні 28 жовтня і зробити осмислений політичний вибір, що буде відповідати вашій совісті і думці про майбутнє ваших дітей та онуків. У нинішній ситуації моральна втеча, невтралітет чи байдужість стануть злочином і зрадою.

Пам'ятайте: ніхто не може купити ваш голос. У вас немає жодних зобов'язань перед тими, хто на вас тисне. Ви відповідальні перед собою. Ви голосуєте, відкинувши все, крім свого власного розуміння потреб нашого суспільства.

Окрім голосування, закликаємо вас зробити зусилля громадянської активности – не мовчіть про зло: не толеруйте і не дозволяйте порушувати виборчі правила. Не бійтеся зловмисників – бійтеся тільки власної совісти. Повідомляйте про кожен випадок зловживань

(Закінчення на стор. 3)

НА ТЕМИ ДНЯ

Віктор Янукович сподівається від Москви „моральної підтримки“

КИЇВ. – У понеділок, 22 жовтня, Президент Віктор Янукович здійснив так звану робочу візиту до Москви і провів переговори з Президентом Росії Володимиром Путіним.

Напередодні цієї візити, 18 жовтня, Київ відвідав російський міністер закордонних справ Сергій Лавров, щоб разом з міністром закордонних справ України Костянтином Грищенком визначити коло питань для московської зустрічі. Після розмови з російським колеґою К. Грищенко повідомив Радіо „Свобода“: „Ми підготували дві угоди, які, можливо, будуть підписані в Москві. Загалом ця візита готувалася як повномаштабне обговорення усіх тем, котрі стоять у порядку денному наших двосторонніх взаємин. Та все ж головною темою перемовин у підмосковній державні резиденції „Ново-Оґарьово“ має бути взаємодія України і Росії в торговельно-економічній сфері“.

Тим часом політичні експерти намагаються відгадати нерозголошуваний сенс цієї зустрічі в Кремлі. Наприклад, головний редактор

(Закінчення на стор. 5)

Канадські спостерігачі – про недоліки напередодні виборів

КИЇВ. – 16 жовтня, перед виборами в Україні, які відбудуться 28 жовтня, опубліковано основні висновки другого проміжного звіту міжнародної виборчої спостережної місії „Mission Canada-Ukraine Election 2012“. Команда її у складі 65 довготермінових спостерігачів з Канади працює по всій території України. 20 жовтня до неї приєдналися ще 365 короткотермінових спостерігачів. Місія стала найбільшою в історії канадського уряду групою спостерігачів за виборами. Її фінансує уряд Канади, а виконує усі дії неурядова організація „CANADEM“.

„У місії продовжують викликати занепокоєння недоліки у підготуванні виборів, зокрема підкуп виборців, неналежний доступ до збалансованої та достовірної інформації у засобах масової інформації, неефективний розгляд скарг та відсутність поступу у притягненні до відповідальності за виборчі порушення“, – сказала Ганна Шиптур, координатор довготермінових спостерігачів місії.

Упродовж останніх шести тижнів спостерігачі зауважили неналежний рівень прозорости, різноманітні відхилення, неузгодженості та порушення на окружних та на дільничних рівнях, зловживання адміністративним ресурсом, які неґативно впливають на справедливість виборчого процесу і створюють враження нерівних правил гри.

Повідомлення про підкуп виборців продовжують надходити з багатьох реґіонів. Це явище відбувається у багатьох формах – зокрема кандидати від різних партій використовують благодійні фонди. Розгляд скарг та апеляцій, пов'язаних з виборами, і надалі не відповідає фундаментальним принципам прозорости, належного відправлення правосуддя, верховенства права. Доступ виборців до достовірних джерел інформації надзвичайно обмежений, що згубно позначається на можливості виборців зробити поінформований вибір.

Скасування Верховною Радою законопроєкту, який пропонував поновити кримінальну відповідальність за зневлавлення та наклеп, вважається позитивним кроком. Ще один позитивний крок – запровадження нових правил стосовно тимчасової зміни місця голосування, що ускладнює можливість привезення виборців на інші дільниці.

„Mission Canada- Ukraine Election 2012“

Учасники місії (зліва): медія-аналітик Михайло Боцюрків, координатор довготермінових спостерігачів Анна Шиптур і перекладачка на пресовій конференції в УНІАН.

УКРАЇНА ЗА ТИЖДЕНЬ

Україна піднялась на 15 позицій

КИЇВ. — Україна за рік піднялася на 15 позицій щодо простоти ведення підприємництва, посівши 137 місце серед 183 країн світу в оцінюванні простоти ведення підприємництва (Doing Business), оприлюдненого Світовим банком. Сусідами України в оцінюванні стали Лесото (136 місце) і Філіпіни (138 місце). Росія – на 112 місці. У попередньому оцінюванні Україна посідала 152 місце. Перші п'ять місць посіли Сінґапур, Гонґконґ (Китай), Нова Зеляндія, США, і Данія. На останніх трьох позиціях – Республіка Конґо (183 місце), Чад (184 місце) і Центрально-Африканська Республіка (185 місце). *(Бі-Бі-Сі)*

Дозволили зустрітися з Ю. Луценком

КИЇВ. — Державна пенітенціярна служба дозволила віце-президентові Парляментської асамблеї Організації з безпеки і співробітництва в Европі (ОБСЕ) Вальбурзі Габсбурґ-Даґлас зустрітися з колишнім міністром внутрішніх справ Юрієм Луценком у Менській виправній колонії. Про це 23 жовтня повідомила пресслужба Пенітенціярної служби. Дозвіл наданий з подання Ю. Луценка й самої В. Даґлас, що надійшов в Пенітенціярну службу через Міністерство закордонних справ. Крім цього, дозвіл на відвідування екс-міністра надали керівникові програм Міжнародного секретаріату ОБСЕ Анні Черновій. Керівництво Менської колонії поінформувало Посла США в Україні Джона Тефта, що він не зможе 23 жовтня побачитися з екс-міністром. У службі пояснили, що, відповідно до чинного законодавства, ув'язнений має право на одне короткотермінове побачення на місяць. Ю. Луценко використав його для зустрічі з представниками ОБСЕ. (*Радіо „Свобода"*)

Найвищий в Україні скеледром – у Львові

ЛЬВІВ. — 21 жовтня засоби масової інформації повідомили, що найвищий в Україні скеледром відкрився у Львові. Майданчик для підготування альпіністів, розміром 17 на 7.5 метра, розташований на території паркової зони „Погулянка". Тут можуть займатися як початківці, так і професійні майстри з підкорення прямовисних висот, – розповів Тарас Білошицький – керівник клюбу „Манівці", який ініціював облаштування скеледрому. Скористаються новим спортивним об'єктом і рятувальники, котрі відпрацьовуватимуть тут техніку врятування потерпілих. Скеледром доповнив перелік інших спортивних об'єктів, призначених для активного відпочинку львів'ян на „Погулянці". Раніше турклюб „Манівці" облаштував тут майданчик для паркуру, де тренують подолання перешкод, проводяться і неплатні тренування з каякінґу (плавання у вузьких довгих човнах – каяках) та водного туризму, а взимку працюють ковзанка та оздоровчі купальні. Сьогодні на новому майданчику пройшли перші змагання – турнір з скелелазання та бовлдерінґу. *(„Укрінформ")*

Конкурс з історії України XX ст.

ЛЬВІВ. — „Історія, що єднає: Україна. XX століття" – тема загальнонаціонального конкурсу, який вирішила заснувати для студентів і аспірантів вищих навчальних закладів Львівська обласна рада. Про це 22 жовтня повідомила її прес-служба. Відбулась презентація проєкту. Відповідно до Положення про конкурс, визначено чотири напрями досліджень, за кожним з яких закріплюється куратор. Конкурсант повинен подати своє розуміння теми та проєкт запропонованого дослідження. З кожного напряму буде обрано три найкращі, загалом 12 тем. Переможці отримають стипендії для реалізації наукового пошуку. Окрім того, окремі теми виноситимуться на обговорення в різних містах України. Керівник напряму опікуватиметься трьома переможцями впродовж їх праці над дослідженнями. Про підтримку конкурсу вже заявило головне управління освіти та науки Обласної державної адміністрації, Мистецький фонд ім. короля Данила та Інститут суспільних досліджень з Дніпропетровська. *(„Укрінформ")*

В Україні відзначили 70-річчя УПА

14 жовтня Україна відзначила Свято Пречистої Покрови, яке є традиційно святом українського козацтва та датою створення 70 років тому Української Повстанської Армії (УПА). Про відзначення 70-річчя УПА йдеться у добірці вміщених нижче повідомлень.

КИЇВ

Сергій Багряний

В міському Будинку вчителя відбулася урочиста академія „Українській Повстанській Армії – 70: знаємо, пам'ятаємо, шануємо", яку організували Світовий ювілейний комітет з відзначення 70-річчя УПА, Центр досліджень визвольного руху, Центр національного відродження ім. Степана Бандери, Всеукраїнське братство вояків УПА та Молодіжний націоналістичний конґрес.

Молебень провели представники Української Греко-Католицької Церкви та Української Православної Церкви Київського патріярхату. Промовляли голова Вченої ради Центру досліджень визвольного руху Володимир В'ятрович, письменник, лавреат Національної премії ім. Тараса Шевченка Василь Герасим'юк, кінодраматург, автор сценаріїв фільмів про УПА Василь Портяк, ветеран УПА Степан Семенюк.

Між виступами з козацькими, повстанськими та авторськими піснями виступили вихованки дитячої недільної школи „Неопалима купина", кобзар Тарас Компаніченко та музичний гурт „Хорея козацька", Заслужений артист України кобзар Василь Литвин, бард Володимир Гонський, лавреат Всеукраїнського дитячо-юнацького фестивалю мистецтв „Сурми звитяги" Христина Чиж та інші.

Наприкінці заходу ведучий Орест Васкул зачитав імена загиблих командирів УПА, після чого присутні хвилиною мовчання вшанували всіх полеглих борців за Україну.

* * *

У Харкові, в Молодіжному парку, священики Української Православної Церкви Київського патріярхату відслужили Панахиду за воїнами УПА, відбулось віче, учасники якого поклали квіти до каменя в пам'ять УПА.

В містечку Стаханов, Луганська область, представники патріотичних партій та організацій провели ходу. Їм намагалися зашкодити люди з символікою Комуністичної партії України, у висліді чого виникла сутичка і декілька осіб були поранені.

В Рівному 14 жовтня на Майдані Незалежності відбулася вулична інсталяція-виставка „Відкрийте свої серця", на якій було зібрано світлини учасників національно-визвольних змагань, кадри визвольної боротьби. Також в центрі міста було відкрито пам'ятник українському художникові-графікові Нілові Хасевичеві, відомому своїми аґітаційними матеріялами для УПА.

Марш слави УПА відбувся у Луцьку. Учасники дійства зібралися під стінами Волинської обласної адміністрації і, розгорнувши червоно-чорні та державні прапори і підпаливши саморобні смолоскипи, рушили за маршрутом, який пролягав до стін колишньої Луцької тюрми. Дорогою вони вигукували гасла „Герої не вмирають! Герої вічно з нами!", „Слава Україні! Героям слава!".

На відкритті виставки „Сила волі. Провідники визвольного руху".

16 жовтня в Національному музеї Тараса Шевченка відкрилася виставка „Сила волі. Провідники визвольного руху". Експозиція складається з 12 плякатів, на яких містяться світлини та викладено маловідомі цікаві біографічні факти з життя чотирьох провідних діячів національно-визвольного руху – Євгена Коновальця, Степана Бандери, Романа Шухевича та Василя Кука.

На відкритті виставки виступив з лекцією голова Вченої ради Центру досліджень визвольного руху Володимир В'ятрович.

Промовляли викладач Національного університету ім. Тараса Шевченка Іван Патриляк, представник Світового ювілейного комітету історик Ярослав Файзулін. На виставці були присутні ветерани УПА Орест Васкул та Степан Семенюк, дочка президента Української Головної Визвольної Ради Наталя Осьмак, син останнього командира УПА Юрій Кук.

Українська інформаційна служба

ОСТРОГ, Рівненська область

Юлія Яручик, Олексій Костюченко

У Національному університеті „Острозька академія" 12 жовтня науковці обговорили історію створення та діяльности Української Повстанської Армії на Волині. Доктор історичних наук Олександер Лисенко зазначив, що УПА є лише одним з епізодів боротьби українців за державність. Свої початки вона бере саме на Волині.

Студенти школи політичної аналітики „Поліс" також організували низку заходів, присвячених 70-річчю УПА.

14 жовтня студенти поїхали в урочище Гурби, де відбулася одна з найбільших битв УПА з загонами НКВД. Відбулися пізнавальна лекція для спудеїв молодших курсів, присвячена історії створення та діяльності УПА, а також перегляд художнього фільму „Залізна сотня", який розповідає про одну з трагічних сторінок історії України.

ДУБНА, Рівненська область

Євген Цимбалюк

У місті п'ять років тому з нагоди 65-річчя Української Повстанської Армії (УПА) було встановлено пам'ятний знак у вигляді камінної брили, яку з часом мали замінити величним пам'ятником.

До 70-річчя УПА цей задум став реальністю. 12 жовтня монумент вознісся в символічному образі Божої Матері, яку вояки УПА вважали своєю покровителькою.

На фото: хор ветеранів під час відкриття пам'ятника.

АКТУАЛЬНА ТЕМА

Почуймо третього Президента!

Петро Часто

Таки воно правда: з надмірно близької відстані впадуть вам в око найдрібніші деталі якогось явища чи, скажімо, обличчя людини, але при цьому неминуче втрачається перспектива, котра дозволила б охопити зором, або ж думкою, цілісний образ. Тому так багато разів чуємо одне й те саме застереження: не судімо нікого поспіхом, для справедливішої оцінки завжди потрібен довший час.

Такий ось поспішний осуд, як це тепер усе виразніше бачимо, випав на долю третього Президента України Віктора Ющенка. Хто ж був його суддями? А певно ж, що не найсвідоміші українці. А певно ж, що закляті вороги України, відверті і таємні.

Працювали „судді" професійно, далекоглядно, за погодженим у Москві пляном. Користуючись демократією, котру українському суспільству щиро й нелукаво, але занадто довірливо запропонував В. Ющенко, продажна преса вміло здійняла довкола нього хвилі бруду. Діяла стара як світ метода: почати з напівправди, з чвертьправди і так непомітно втягнути країну в суцільну брехню. Й українoненависники досягнули мети: від Президента відступилися навіть розумні і чесні люди. Навіть дехто з колишніх непохитних дисидентів, як от Левко Лук'яненко.

Критикувати третього Президента було за що, і це робили й найщиріші його прихильники – бо, як відзначав один з найбільших моральних світських авторитетів України, колишній в'язень Євген Сверстюк, „не все добре, що він декларував, діставало втілення". Але й чи могло дістати втілення все добре, в українському розумінні цього слова, при тому, що україножери на кожному кроці зв'язували В. Ющенкові руки?

Сьогодні Є. Сверстюк згадує: „...Ющенко ніс з собою демократію, але було цілком зрозуміло, що нація не готова до цього. В усій системі, в усіх кабінетах залишалися люди Кучми, і їх нелегко було замінити. Вони вмить прикинулися людьми Ющенка, а потім робили все, щоб його дискредитувати... Ющенка треба було захищати і перед тими фігурами, котрі стояли поруч з ним на трибуні. Коли я почув, як Юлія Тимошенко впевняє, що він сам себе отруїв, коли я бачив, як бютівці не допускають його до звіту в парляменті, я зрозумів, що руйнується держава... Ющенко з усіх президентів України – єдиний український Президент. Я міг не погоджуватися з ним у дечому, але я розумів, що це говорить культурна людина, яка знає, чого хоче. Але я ніколи не розумів і не розумію, про що говорять Кучма і Янукович..." („Газета по-українськи", 16 жовтня).

То, мабуть, настав час для об'єктивнішої оцінки усього президентства В. Ющенка і для того, щоб сьогодні, перед доленосними виборами в Україні, почути його самого. Уривки з його виступу в етері 1-го Національного телеканалу 17 жовтня:

„Сьогодні – XXI століття, держав більше не завойовують танками, їх нищать культурно. Територію не здобувають військові, її продають національні зрадники... Повзуча окупація вже відбувається. Коли здають українську мову – здають тисячі кілометрів української землі. Коли здають освіту – продають майбутнє українських поколінь... Іде військо розкольників, провокаторів, відвертих українофобів. Вони сидять в уряді, парляменті, безпекових структурах. Україні призначено статус колонії. Політична сила, яку я очолюю, від самого початку виступила проти намірів Кремля. Деукраїнізації нашої держави прагне керівництво Росії. Їх плян – знищити Україну, збудувати „русскій мір", повернути українців до московської Церкви...„Наша Україна" закликає вивчати нашу історію, шанувати наших героїв, говорити мовою наших предків...".

Ці слова і думки варті того, аби українці почули їх перед днем 28 жовтня.

Україна стоять перед великим, може, навіть перед останнім випробуванням.

„Не чиніть зла...

(Закінчення зі стор. 1)

чи можливих фальсифікацій національним і міжнародним спостерігачам.

Закликаємо учасників виборів, а понад усе – працівників Центральної виборчої комісії та кожної виборчої дільниці: не ставайте співучасниками зла. Не виправдовуйте себе думкою, що від вас нічого не залежить. Ви не є заручниками ситуації. Ви не є ґвинтиками системи. Кожен антилюдський задум ставав можливим для здійснення завдяки слабкодухій думці мимовільних виконавців про їхню нібито непричетність. Ви – причетні, бо обрали відповідальність. Від вас залежить чесність у підрахунку голосів – вибору людей, а отже, наша спільна доля. Не втратьте гідности, вона занадто важлива для нас усіх. Не згінiться під злом.

Цей імператив – не мовчати і не стояти осторонь, коли перед твоїми очима зло, – однаковою мірою стосується й нас, учасників Ініціятиви „Перше грудня".

Саме тому ми звертаємося до нинішньої влади в Україні: не покладайтеся на те, що нечесним шляхом можна здобути тимчасового успіху, – він обернеться катастрофою, якщо людська безнадія перетвориться на ненависть.

Нинішня влада на чолі з Президентом України несе пряму відповідальність за демократичний і вільний характер виборів. Той факт, що жодна державна інституція в Україні не користується авторитетом і довірою людей, є важкою оцінкою вашої діяльности. Запам'ятайте ці слова – вони є простою і неголосною людською правдою, проти якої маліють і стають немічними будь-які виверти і виправдання.

Ваше ставлення до людей – зрозуміле. Ваші наміри і дії – достатньо прозорі. Ілюзій немає. За останні два роки ви майже не чули свого народу, хоч саме він мав би бути найбільшою опорою для будь-якої доброї справи, що її б плянувала цивілізована влада.

Те, як відбудуться парляментські вибори 2012 року, є межею, за якою оцінки українського суспільства і світової спільноти можуть стати вироком.

Жодні помилки попередників не виправдовують свідомі злочини наступників. Вас оцінять за вашими ділами.

Без надії, однак, з особистим зусиллям, зі спокоєм, спираючись на свій досвід і пройдений шлях, закликаємо вас: не чиніть зла, воно повернеться проти вас. Не зупиняйте Україну.

Але найбільшу відповідальність ми як суспільство повинні взяти на себе.

Ці слова мають практичний сенс і конкретний вияв.

Ми віримо у великий потенціял активности українських громадян.

Мури, які вже падали під наступом людей, неминуче впадуть знову.

Ясна і добра перспектива для України – досяжна. Вона залежить від нашої здатности навчитися діяти як один національний і громадянський організм, визначати і змінювати владу, чути один одного і досягати мети.

Небайдужістю і особистим зусиллям ми повинні відновлювати і щоденно виховувати в собі інстинкт господаря, чия колективна воля – конструктивна або протестна – є наймогутнішою силою у рідній країні.

Україна існуватиме й після виборів – вона назавжди.

Хай за українською надією стоїть не ілюзія, а велике зусилля людей. Не мовчіть про зло. Не ставайте співучасником зла.

Не чиніть зло. Не плекаймо ілюзій. Зробімо вибір. Берімо відповідальність на себе. Усе залежить лише від нас усіх.

В'ячеслав Брюховецький, Богдан Гаврилишин, Семен Глузман, Володимир Горбулін, Кардинал Любомир Гузар, Іван Дзюба, Мирослав Маринович, Мирослав Попович, Євген Сверстюк, Вадим Скуратівський, Ігор Юхновський.

УКРАЇНА ЗА ТИЖДЕНЬ

Спроститься візовий режим з ЕС

КИЇВ. — Президент Віктор Янукович пропонує Верховній Раді ратифікувати угоду між Україною та Европейським союзом (ЕС) про внесення змін до договору між Україною та ЕС про спрощення оформлення віз. Про це сказано в законопроєкті, зареєстрованому в парляменті 19 жовтня, повідомили 22 жовтня „Українські новини". Документ передбачає збільшення категорій українців, з яких не стягується плата за оброблення заяв про оформлення віз. До таких категорій пропонується віднести представників релігійних громад; професіонали, що беруть участь у міжнародних виставках, учасників офіційних програм ЕС у прикордонному співробітництві, членів технічного персоналу, які супроводжують журналістів. При цьому встановлюється, що у разі співробітництва диппредставництв країн ЕС з посередниками при оформленні віз посередники можуть брати за свої послуги не більш ніж 30 евро. Крім того, документ передбачає, що українці, які мають дійсні біометричні службові пашпорти, можуть відвідувати країни-члени ЕС без віз. У документі також зазначено, що диппредставництва і консульські установи будуть оформляти багаторазові візи на п'ять років членам органів державної влади та місцевого самоврядування, суддям Конституційного суду і Верховного суду, прокурорам і їхнім заступникам, членам офіційних делеґацій. *(Бі-Бі-Сі)*

Стратегія профілактики сирітства

КИЇВ. — Президент України Віктор Янукович підписав указ, яким затвердив Національну стратегію профілактики соціяльного сирітства до 2020 року. Про це 22 жовтня повідомив Уповноважений Президента з прав дитини Юрій Павленко. „Президент ставить завдання перед Кабінетом Міністрів України, в першу чергу Міністерством соцполітики, запровадити нові соціяльні технології, спрямовані на раннє виявлення сімей, що опинилися у складних життєвих обставинах, і затвердити нові державні стандарти надання соціяльного супроводу дітям і сім'ям з дітьми" – сказав Ю. Павленко. Уповноважений з прав дитини підкреслив, що нині в Україні склалася ситуація, яка потребує серйозних заходів з боку держави. За його словами, щороку близько 8,000 дітей отримують статус дитини-сироти, дитини, позбавленої батьківського піклування. Однак, 80 відс. з них набувають цього статусу при живих батьках. „Станом на 1 жовтня в інтернатних закладах різних типів виховуються понад 85 тис. дітей. Близько 16 тис. – це діти-сироти, діти, позбавлені батьківського піклування. Інші відіслані в інтернатні заклади за заявою батьків", – додав Ю. Павленко. За його словами, основною метою Нацстратегії є забезпечення належного соціяльного захисту дітей-сиріт, сімей, де виховуються такі діти, утвердження в суспільстві сімейних цінностей та виховання відповідального батьківства. Ю. Павленко також нагадав, що на сьогодні в Україні зареєстровано близько 96 тис. дітей-сиріт, дітей, позбавлених батьківського піклування. *(„Укрінформ")*

Ю. Тимошенко припинила лікування

КИЇВ. — Екс-прем'єр-міністер Юлія Тимошенко припинила лікування у Центральній клінічній лікарні „Укрзалізниці" Харкова через оприлюднення відео з її палати, сказав її адвокат Сергій Власенко. „Починаючи з 17 жовтня, вона не проходить будь-якого лікування у зв'язку з публікацією цього ганебного відео, в тому числі знятого прихованою камерою під час здійснення медичних процедур... У зв'язку з цим Ю. Тимошенко припинила прийняття будь-яких медичних процедур", – сказав 22 жовтня С. Власенко. Він висловив переконання, що публікація відеоматеріялів – „це спляноване акція" і „це дійство повністю залежить від Віктора Януковича". Він нагадав, що Ю. Тимошенко вимагає повернути її назад в Качанівську колонію через неможливість лікуватися під постійним відеонаглядом. *(Бі-Бі-Сі)*

АМЕРИКА І СВІТ

Останні дебати завершилися

БОКА-РАТОН, Фльорида. — Треті й останні телевізійні дебати перед президентськими виборами завершилися. Вони відбувалися 22 жовтня у Лінському університеті, у місті Бока-Ратон, штат Фльорида. Чинний Президент – демократ Барак Обама і його суперник від Республіканської партії Міт Ромні півтори години обговорювали міжнародну політику США і проблеми національної безпеки. Щодо проблем – на першому місці були події на Близькому Сході: Лібія, Сирія, Іран, Єгипет, взаємини з Ізраїлем. М. Ромні намагався довести, що політичний курс Б. Обами шкодить репутації США на Близькому Сході, що Президент применшує загрозу з боку радикальних ісламістів. Він підкреслював, що Америка стоїть за свободу й демократію у світі, але її роля потерпає внаслідок незадовільного стану економіки. „З арабською весною прийшла надія на поміркованість... але натомість ми бачимо хвилюючі події. У Сирії – 30 тис. цивільних жертв, у Лібії – напад терористів, четверо наших громадян загинули, північна частина Малі захоплена терористами „Аль-Каиди", в Єгипті – Мусульманське братство, – каже М. Ромні. – Але найбільша загроза – Іран, який на чотири роки наблизився до ядерної зброї". Б. Обама відповідав не менш наступально, стверджуючи, що Ізраїль залишається найближчим союзником Америки в реґіоні, що він, Б. Обама, ніколи не допустить, щоб Іран заволодів ядерною зброєю, а щодо Лібії, то, на думку Б. Обами, М. Ромні хибно розуміє ролю Америки у тій країні. Суперники були гідні один одного. Напередодні дебатів опублікували результати останнього опитування потенційних виборців, на замовлення телемережі NBC та газети „The Wall Street Journal". За цими даними, Б. Обама і М. Ромні мають абсолютно однаковий індекс популярности – по 47 відс. Чи це означає, що наслідки дебатів можуть вплинути на настрій виборців? Важко сказати, бо настрій – річ мінлива. *(Радіо „Свобода")*

Помер Джордж МакҐоверн

СУ-ФОЛС, Південна Дакота. — У США на 91-му році життя помер Джордж МакҐоверн, колишній американський сенатор та суперник Ричарда Ніксона від Демократичної партії на виборах 1972 року. За словами родичів, він помер у „госпісі" в місті Су-Фолс, що в Південній Дакоті. Під час Другої світової війни Дж. МакҐоверн був пілотом бомбардувальника. Потім він став відомим завдяки своїй активній позиції проти участи США у В'єтнамській війні. Окрім програшу президентові Р. Ніксонові в 1972 році, Дж. МакҐоверн запам'ятався ще двома неуспішними для нього президентськими кампаніями: 1968 і 1984 років. *(Бі-Бі-Сі)*

Папа канонізував індіянку

ВАТИКАН. — Індіянка Катері Текаквіта стала однією з семи канонізованих святих, чиї імена проголосив Папа Бенедикт XVI, починаючи новий етап у поглибленні віри послідовників Церкви. Понтифік назвав імена нових святих під час церемонії, присвяченій початкові „Року віри", що відбулася на площі св. Петра в Римі. Катері Текаквіта, яка жила в XVII ст., вразила місіонерів своєю духовністю. Серед інших святих – черниця, яка доглядала за пацієнтами лепрозорію на Гаваях, та французький місіонер, убитий на Мадаґаскарі. Лик святих у Римо-Католицькій церкві отримують особи, чиє перебування на небесах визнано офіційно. Того ж дня вдосвіта паломники-індіянці в головних уборах з кораликами та пір'ям співали хвалебні пісні на честь К. Текаквіти. Жінці, яка народилася на території нинішнього штату Ню-Йорк і померла в сучасній Канаді, приписують чудотворні дії. У Ватикані вірять, що вона врятувала життя дитині-індіянцеві, яка вмирала від бактерій, що руйнували її тіло. За рішенням церкви, це стало останнім чудом, необхідним, аби визнати її святість. Канонізація К. Текаквіти, окрім іншого, буде потужним знаком підтримки для індіянських католиків. Вони часто зазнають критики у своїх общинах за те, що прийняли християнську віру, яку дехто вважає нав'язаною европейськими колонізаторами. К. Текаквіта, подекуди відома нині як Лілія моґоків, померла у віці 24 роки. *(„Кореспондент")*

ТОЧКА ЗОРУ

І це каже ніби історик...

Йосиф Сірка

У програмі „Велика політика" каналу „Інтер" (канал належить оліґахам Валерієві Хорошковському та Дмитрові Фірташові) у дискусії з істориками Міністер освіти України Дмитро Табачник „закинув" націоналістам: мовляв, „комуністи вибачилися за помилки", а націоналісти – ні. Дослівно: „Я говорю про те, що якщо комуністи почали свій шлях очищення, хоч і не пройшли його до кінця, то ви його і не починали".

Цим своїм виступом одіозний міністер перевершив усі свої „наукові досягнення"!

По-перше, лист Микити Хрущова, зачитаний на XX з'їзді партії 1956 року, не був початком очищенням, бо „критика" вождя Йосифа Сталіна була таємною, і забрало роки, поки про неї довідалися і непартійні громадяни.

По-друге, про яке очищення можна говорити, коли й сьогодні в Україні ставлять пам'ятники катові Й. Сталінові.

По-третє, коли б комуністи України (українськими комуністами їх ніхто не наважиться назвати) спробували очистися від успадкованого бруду, то вже давно б зникли не тільки з політичної сцени в Україні, але й з її території!

Перед численними глядачами телебачення Д. Табачник прирівняв репресивну комуністичну систему, яка силою зброї і мільйонних вбивств панувала в Україні, з визвольним рухом, з патріотами, які готові були віддати (і тисячі віддавали) життя за вільну Україну.

„Історик" Д. Табачник досі не годен усвідомити, що українці ніколи не боролися за владу над іншими, але за свою волю! Не займали чужих територій, не накидали іншим свої порядки, не організовували концентраційних таборів для своїх противників, не нав'язували іншим своєї релігії, своєї мови, своєї культури, своїх кордонів.

Якби Д. Табачник справді був істориком, дослідником українського минулого, то вже давно прийшов би до цих запитань: хто повинен вибачитися за 10-12 млн. заморднованих голодом українців? Хто повинен вибачитися за знищення Українських Автокефальної і Греко-Католицької Церков та їхніх єрархів? Хто повинен вибачитися за знищення українських комуністів Західньої України? Хто повинен вибачитися за знищення української інтеліґенці 1936-1937 років?

Якщо ж „історик" Д. Табачник береться за осуд ОУН, то принаймні мав би відвідати Музей Степана Бандери, або прочитати хоч одну з десяток книжок про нього – про людину, яку вбив кремлівський аґент саме за те, що він був символом боротьби за незалежну Україну... у якій, на жаль, стало можливим, що неук-історик керує Міністерством освіти.

Вибаченням Д.Табачника перед усіма українцями була б не тільки його резиґнація з посади, але й еміґрація з України, яку він так ненавидить.

Торонто

Евросуд розглядає скаргу Юлії Тимошенко

СТРАСБУРҐ, Франція. – 15 жовтня Европейський суд з прав людини почав розглядати скаргу, подану ув'язненою Юлією Тимошенко, колишнім прем'єр-міністром України. Про це повідомив в інтерв'ю для „Українських новин" депутат Верховної Ради Сергій Власенко. Він розповів, що в скарзі йдеться про порушення низки статтей Европейської конвенції про захист прав людини, однак, базовою серед них є ст. 6 (право на справедливий судовий розгляд) у комбінації зі ст. 18 (межі використання обмежень відносно прав).

Відповідаючи на запитання журналістів, С. Власенко припустив, що скарга може слухатися не у відкритому режимі, а в режимі письмового провадження. Він зазначив, що, на його думку, для вирішення цієї справи слухання у відкритому режимі не обов'язкове, бо з юридичного погляду справа дуже проста.

„Очевидним і безперечним є порушення Европейської конвенції у справі Юлії Тимошенко", — сказав С. Власенко. Він уточнив, що використання ст. 18 є фактично розглядом питання про політично мотивований суд над Ю. Тимошенко.

А президент Европейської комісії Жозе Мануель Баррозу під час зустрічі з дочкою Ю. Тимошенко Євгенією Тимошенко і заступником голови партії „Батьківщина" Григорієм Немирею, колишнім віце-прем'єр-міністром, у Букарешті (Румунія) заявив, що Еврокомісія наполягатиме на повній політичній реабілітації колишнього прем'єр-міністра України Ю. Тимошенко.

Є. Тимошенко інформувала президента Еврокомісії про стан здоров'я своєї матері.

Своєю чергою, говориться в повідомленні, Ж. М. Баррозу просив передати свої найтепліші побажання Ю. Тимошенко. „Ми думаємо про вас. Ми робили й робитимемо все для того, щоб ви були, беззаперечно, звільнені. Наполягатимемо на вашій повній політичній реабілітації", — підкреслив президент Еврокомісії.

Крім того, учасники зустрічі обмінялися думками щодо перебігу виборчого процесу в Україні. „Вибори і розвиток ситуації з політичними в'язнями в Україні є тестом на відданість вашої країни европейським цінностям", — підкреслив Ж. М. Баррозу.

Також прес-служба „Батьківщини" повідомляє, що президент Парляментської асамблеї Організації безпеки і співробітництва в Европі Рікардо Мільорі підтримує незаконно ув'язненого провідника опозиції Ю. Тимошенко.

Під час виступу на конґресі Европейської Народної партії, який відбувався у Букарешті 17-18 жовтня, він підкреслив, що присутність на форумі дочки незаконно засудженого провідника опозиції Є. Тимошенко — дуже важливий факт.

„Прошу підтримати її, її матір, яку незаконно арештували. Усе це мені нагадує режим у Білорусі, нагадує режим Лукашенка", — зазначив президент ПА ОБСЄ.

УНІАН

Відійшов у вічність бл. п. Єпископ Роман Даниляк (1930-2012)

Світовий Конґрес Українців та Конґрес Українців Канади висловлюють глибоку скорботу у зв'язку з відходом у вічність 7 жовтня Єпарха Торонтської єпархії Української Греко-Католицької Церкви Романа Даниляка.

Смерть Преосвященного Владики є великою втратою не тільки для родини, але й для всієї Церкви та української громадськости в Канаді.

Життєвий шлях Єпископа Р. Даниляка був наповнений вірною службою Богові, яку він розпочав у 1957 році як священик Української Греко-Католицької Церкви в Канаді. Після здобуття ліценціяту з богослов'я та доктората з канонічного і цивільного права Владика довгі роки займав почесний пост радника Папської комісії у Ватикані з перегляду східнього канонічного права, а також був каноніком папської базиліки Санта Марія Маджоре в Римі. Преосвященний Владика Кир Р. Даниляк постійно дбав про зміцнення релігійного життя українців, про збереження і примноження духовних надбань нашого народу.

Парастаси за душу бл. п. Владики Р. Даниляка відслужено у церкві св. Йосафата (110 Franklin Avenue) 9 і 10 жовтня, похоронна відправа відбулася 11 жовтня. Покійний Владика спочив на цвинтарі св. Володимира в Оквіл (1280 Dundas St. West, Oakville, Ontario).

Родина просить пом'янути Єпископа Романа Даниляка у Ваших молитвах. Замість квітів на могилу покійного прохання складати пожертви на: „Bishop Danylak Seminary Fund".

Світовий Конґрес Українців,
Конґрес Українців Канади

ПОВЕРТАЮЧИСЬ ДО НАДРУКОВАНОГО

Інквізиція у сучасній Одесі

Сергій Горицвіт

ОДЕСА. – Три тижні поспіль на Грецькій площі міста, де була представлена унікальна інсталяція Оксани Мась „Вівтар націй" (див. „Свободу" від 22 червня), місцеві монархісти з благословення Митрополита Одеського й Ізмаїльського Української Православної Церкви Московського патріярхату Агафангела (Савіна) проводили акцію „вигнання біса" з цього твору й анатемствують українську художницю. 8 липня мені випало бути свідком багатогодинної інквізиторської розправи над О. Мась.

Невдоволення одеських монархістів викликало те, що „Вівтар націй" торік з великим успіхом експонувався на Венеціянському бієнале. На ньому відтворені фрагменти знаменитого Ґентського вівтаря братів Ван-Ейків з допомогою писанок, на яких почасти зображені й людські гріхи. А це, на думку Агафангела, блюзнірство, яке слід анатемствувати.

Понад чотири години тривав розгул проросійських шовіністичних організацій під прапором монархістів з написом: „За веру, царя и отечество!". Промовці вимагали відродити імперію на теренах „трьох братніх республік", безкарно лаяли незалежність України, звучали у записах пісні на кшталт войовничого „Русского маршу".

Учасники виходили на Грецьку площу мало не щодня з плакатами проти „Вівтаря націй" та художниці. Учасники протесту не зважають на те, що твір О. Мась отримав благословення Вселенського патріярха Варфоломія, що на відкритті інсталяції у Венеції були представники всіх конфесій, дозвіл на її встановлення у храмі дав Ватикан.

Фіналу цього знущання ніхто з журналістів не дочекався. Два дебелих чоловіки, яким була доручена роля катів інквізиції, палили великий портрет, на якому О. Мась було зображено на тлі пекельного полум'я.

Акція „вигнанням біса" стала ще проявом зручним пропаґанди нав'язуваного Москвою так званого „Русского міра".

Учасники акції „вигнання біса" в Одесі. (Фото: Сергій Горицвіт)

Віктор Янукович...

(Закінчення зі стор. 1)

московського журналу „Експерт" Андрій Блінов вважає, що В. Янукович приїхав до Москви, „щоб заручитися моральною підтримкою Кремля перед виборами до Верховної Ради. Тому не варто очікувати від цієї зустрічі жодних далекосяжних перспектив".

Подібну думку висловила в коментарі для Радіо „Свобода" політолог Олеся Яхно: „Навряд чи буде оприлюднена конкретна домовленість, бо до зими є ще якийсь час, і російська сторона, швидше за все, знову схоче шантажувати, затягувати до останньої межі, коли вже треба буде щось вирішувати. Покищо нова українсько-російська газова війна не потрібна жодній зі сторін, однак, знаючи, як важливо для провладної партії перед виборами зберігати російську прихильність, Путін може домагатися додаткових поступок в галузі економіки".

Ще відвертіше висловився на рахунок незбалянсованих українсько-російських взаємин колишній директор київського Національного інституту стратегічних досліджень Юрій Рубан: „Києву бракує твердости та розуму, а Москві – адекватности та ідеологічної незакомплексованости. Зараз Москва вимагає ясности у ключовому для неї питанні – чи входитиме Україна до Митного союзу. Поки Путін не отримає чіткої відповіді на нього, про решту складних двосторонніх питань годі й говорити. Існування України як незалежної держави, за словами Путіна, – найбільша геополітична катастрофа XX століття. Російська політика орієнтується на відновлення „русского міра". Крім ідеологічності, там є й цілком прагматичні інтереси. Великому російському капіталові, який тепер має владу, потрібні нові ринки збуту, доступи до портів. З погляду безпеки, Росія потребує людських ресурсів. Включення України до „русского міра" – це питання життєвих російських інтересів".

Як того ж дня, 22 жовтня, повідомила газета „Кореспондент", під час зустрічі з В. Путіним В. Янукович заявив про необхідність поглиблювати стосунки України з Митним союзом: „Ми вважаємо, що співпраця з Митним союзом буде приносити користь нашим товаровиробникам. Ми повинні глибину цих відносин збільшувати, це буде приносити економіці лише користь".

Зі свого боку, В. Путін за підсумками зустрічі з В. Януковичем зробив для преси таку заяву: „Переговори підтвердили, що розвиток взаємодії і партнерства між Росією і Україною – це наш спільний стратегічний вибір. Він спирається насамперед на міцні узи дружби між двома народами, і як би не склалася політична конъюнктура, розумної альтернативи такому підходові нема"

Згідно з наближеною до Кремля московською газетою „Комерсант", під час зустрічі В. Януковича з В. Путіним не було досягнуто конкретних домовленостей у сфері постачання газу та транзиту через українську територію, оскільки російська сторона знайшла „розбіжності у підходах щодо деяких аспектів газової теми – таких, як ціноутворення і обсяг закупованого Україною газу".

Також ця газета повідомляє про документи, все ж підписані на зустрічі у Москві 22 жовтня. Це міжурядова угода „Про порядок пересування військових формувань Чорноморської фльоти Російської Федерації на території України", протокол про взаємне постачання товарів в рамках виробничої кооперації, і зміни до чинної угоди „Про редамісію", тобто про порядок видання нелеґальних міґрантів, які потрапили на територію України через українсько-російський кордон.

(Радіо „Свобода", „Газета по-українськи", „Комерсант")

Уточнення

У вістці „Український фестиваль відбувся у Випані" (12 жовтня, автор Левко Хмельковський) згадано деяких спонзорів фестивалю. Між найбільшими жертводавцями, в додатку до тих організацій згаданих у вістці, були також Спілка Української Молоді та Академія Українознавства для Малюків. Список усіх жертводавців – а їх було понад 100 – можна знайти на вебсторінці центру: www.uaccnj.org. У вістці також слід було згадати, що співголовами фестивального комітету були Оксана Лодзюк-Кривулич і Христя Сизоненко.

АМЕРИКА І СВІТ

„Newsweek" припиняє друкуватися

НЮ-ЙОРК. — Після майже 80 років домінування на американському ринку періодичної преси, популярний тижневик „Нюзвік" оголосив 21 жовтня про перехід у виключно цифровий формат. Останнє друковане число журналу вийде у продаж у грудні цього року. Рішення закрити друковану версію „Нюзвік", за словами керівництва, було спровоковане падінням прибутків від реклами та зміною смаків читачів, які сьогодні віддають перевагу отриманню інформації з електронних джерел. У виданні обіцяють, що перехід на цифровий формат допоможе редакції зосередитися на розвитку популярних сьогодні форматів журналістики, а заодно, збереже від вирубки тисячі дерев. *(„Голос Америки")*

Л. Армстронґ – від героя до ошуканця

НЬЮ-ЙОРК. – Міжнародна спілка велогонщиків підтримала висновки антидопінґового аґенства США і відкрила шлях до позбавлення американця Ленса Армстронґа семи титулів переможця „Тур де Франс". Після багаторічного розслідування американські слідчі дійшли висновку, що Л. Армстронґ організував у своїй команді небачену раніше систему вживання заборонених стимулюючих препаратів, які не могли виявити тогочасні тести. Розслідування антидопінґового аґентства викриває реальність, яка ховалась за іміджем унікального спортсмена, котрий пережив рак, сім разів виграв „Тур де Франс", заснував благодійний фонд та став взірцем мужности та сили духу. Як стверджують слідчі, Л. Армстронґ роками використовував заборонені препарати сам, та примушував до цього членів команд, за які виступав. Л. Армстронг продовжує заперечувати, що вживав заборонені препарати, але не оскаржує рішення антидопінґового аґентства. Декому це важко зрозуміти, адже за всю свою кар'єру спортсмен без проблем пройшов понад 500 перевірок на допінґ. Л. Армстронґ говорить, що просто втомився вести багаторічну юридичну боротьбу, про що заявив ще у серпні під час участи у неофіційних велозмаганнях. *(„Голос Америки")*

Б. Іванішвілі – прем'єр-міністер Грузії

ТБІЛІСІ, Грузія. — Президент Грузії Михайло Саакашвілі 17 жовтня вніс у парлямент кандидатуру Бідзіна Іванішвілі на пост прем'єр-міністра країни, повідомила прес-секретар глави держави Манана Манджґаладзе. „За конституцією, призначений прем'єр-міністер зобов'язаний протягом 10 днів представити повний склад нового уряду на затвердження парляменту", – заявила М. Манджґаладзе. Б. Іванішвілі очолює коаліцію „Грузинська мрія", що перемогла на парляментських виборах 1 жовтня і отримала 83 місця в парляменті. *(Бі-Бі-Сі)*

У справі „наклепів"

МОСКВА. — 2 жовтня Представник Організації безпеки і співробітництва в Европі (ОБСЕ) з свободи слова Дуня Міятович позитивно оцінила прагнення українського уряду відступити від спроб запровадити відповідальність за наклеп. Вона сказала, що „уряд нібито готовий відступити, і це гарна новина". Про це вона говорила, виступаючи на конференції Европейської федерації журналістів (ЕФЖ), яка відбулася в Москві під гаслом „ЕФЖ іде на Схід". Д. Міятович наголосила у своєму виступі, що безпека журналіста лишається першочерговою для ОБСЕ. Як позитивний факт вона оцінила ухвалення резолюції ООН на тему безпеки журналіста, але при цьому наголосила на необхідності втілити цю резолюцію в життя. Позитивно вона оцінила також той факт, що цього року в зоні ОБСЕ не було вбито жодного журналіста. Однак, за словами Д. Міятович, в деяких країнах журналісти сидять у в'язницях. Тривають напади на журналістів, інші спроби зашкодити свободі слова. Доповідачка наголосила на необхідності перешкодити переслідуванню журналістів. Конференція ЕФЖ відкрилася 1 жовтня в Москві. У ній брали участь делеґації Незалежної медіа-профспілки і Національної спілки журналістів. *(Прес-служба „Медіа-профспілки")*

Нестерпний тягар податків

Владі „реґіоналів", бездарній в політиці, економіці і культурі, все ж вдалося у дечому надати окупованій ними державній системі України унікальности – тільки, на жаль, в неґативному розумінні цього слова. Ось один з „рекордів" її понаддворічного господарювання: як засвідчив у своєму звіті Світовий банк, на сьогоднішній день Україна займає перше місце у світі за кількістю сплачуваних її громадянами податків. Їх – не до подумання! – 135. А ось як „відстали" від України нормальні демократичні країни: Гонґконґ має тільки три податки, Швеція, Норвеґія, Грузія – чотири, Синґапур – п'ять, Франція – сім, Великобританія, Чехія, Голяндія, Портуґалія, Еспанія – вісім, США – 11.

Нарешті деякі з урядовців-економістів, усвідомивши очевидну абсурдність цієї ситуації, заговорили про близькі зміни у Податковому кодексі. Віце-прем'єр-міністер Сергій Тігіпко, наприклад, запевнив, що відразу після жовтневих парляментських виборів влада реформує систему оподаткування, але так, „щоб значно не зменшувати податкового навантаження". Що насправді означає таке „реформування", видно з коментаря податково-юридичного експерта Володимира Котенка (Радіо „Свобода", 11 жовтня): „Згідно з плянами Тігіпка, кількість податків зменшиться не за рахунок скасування якихось видів зборів, а за рахунок їхнього об'єднання в один податок. Це спростить податкову звітність, але не може вважатися реформою".

Подібний висновок з „реформаторства" С. Тігіпка зробив і колишній міністер економіки України, професор Володимир Лановий: „Від аритметичної зміни кількости податків інвестиційний клімат в Україні не зміниться, оскільки чинний Податковий кодекс написаний на принципах, які повторюють радянську податкову модель. 62 організації та органи влади мають право зупиняти роботу підприємств будь-якої форми власности. Тобто, фактично, неможливо працювати, неможливо протистояти нахабству податкових органів, податкової міліції. Тут питання – у загальній суспільній атмосфері, у ставленні до приватної власности, у виконанні конституційної норми про недоторканість приватної власности".

У третьому кварталі 1912 року закордонні інвестори оцінили підприємницький клімат України на „двійку" з кількома сотими (з можливої „п'ятірки"). Це найнижчий показник від 2008 року, коли було започатковане таке дослідження. Підставові причини, котрі зумовили неґативні оцінки інвесторів – все ті самі: нестерпний податковий тиск, корупція, політична нестабільність.

Загальний результат антинародної соціяльної політки режиму „реґіональної" оліґархії – невтішний: згідно з доповіддю німецької соціологічної компанії „Альянс" („Звіт про світове багатство 2012 року"), за годину праці українець дістає в 16 разів менше, ніж пересічний европеєць, платня якого становить 23 евро (244 грн.) за годину. За межею бідности нині в Україні перебуває вже 15.2 відс. населення. Реальність така, що коли навіть обидва члени української родини працюють – це ще не означає, що вони спроможні себе і своїх дітей забезпечити найнеобхіднішим.

СВОБОДА
Пам'ятаймо про Україну!
Газета заснована у 1893 році
Видає Український Народний Союз

Головний редактор: Рома Гадзевич
Редактори: Христина Ференцевич, Левко Хмельковський, Петро Часто

FOUNDED IN 1893
Svoboda (ISSN 0274-6964) is published weekly on Fridays by
the Ukrainian National Association, Inc. at 2200 Route 10, P. O. Box 280, Parsippany, NJ 07054

☎ (973) 292-9800
Fax (973) 644-9510
E-mail: svoboda@svoboda-news.com
Website: www.svoboda-news.com

Postmaster, send address changes to:
Svoboda, P. O. Box 280, 2200 Route 10, Parsippany, NJ 07054

Передплата: $65.00 на рік, $40.00 на півроку.
Для членів УНСоюзу – $55.00 на рік, $35.00 на півроку.

Чеки і грошові перекази виставляти на „Svoboda".
Periodicals postage paid at Caldwell, NJ 07006 and additional mailing offices.

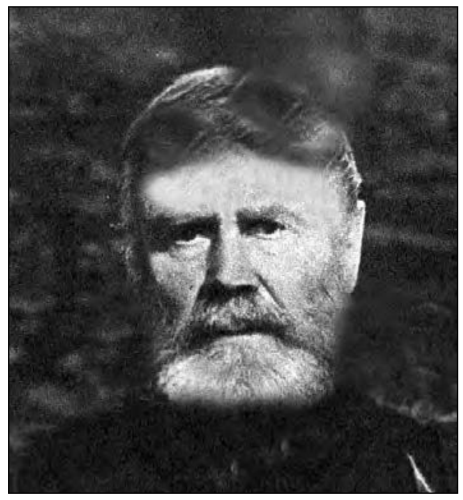
Адміністрація „СВОБОДИ"

Адміністрація	Володимир Гончарик	☎ (973) 292-9800 x 3041 **E-mail**: admin@svoboda-news.com
Оголошення	Володимир Гончарик	☎ (973) 292-9800 x 3040 **Fax** (973) 644-9510 **E-mail** adukr@optonline.net
Передплата	Марійка Пенджола	☎ (973) 292-9800 x 3042 **E-mail** subscription@svoboda-news.com

ІСТОРІЯ

Сільська республіка Павла Гурського

Євген Цимбалюк

Павло Гурський

ІЛЬПИБОКИ, Рівненська область. – У той час, коли в Києві було проголошено Українську Народну Республіку, незалежна мініреспубліка утворилася у селі Ільпибоки Демидівського району. Її ініціятором став Павло Гурський, учасник урочистостей з нагоди проголошення Акта Злуки у 1919 році на Софіївській площі Києва. Він зорганізував у селі український загін самооборони, який протягом декількох років протистояв різним недругам.

„Мій дід Павло Гурський був унікальною людиною, – розповідає Ганна Харчук. – Він вирізнявся богатирською статурою, мав два з лишком метри зросту. Відзначався також могутнім голосом. Мав унікальну пам'ять. Був найосвіченішим у селі. До того ж, пройшов гарну муштру під час служби на панцерному кораблі „Потьомкін".

Одружився П. Гурський з красунею Марусею з сусідньої Демидівки. Дружина переживала постійні ризики, адже її чоловік брав участь у збройних сутичках, і на нього навіть „йшли облавою". Одного разу під час такої облави на польському цвинтарі він вліз до гробівця і там просидів декілька днів, доки поліція не вибралася з села.

Коли на західньоукраїнських землях вкоренилася польська влада, П. Гурський почав чинити спротив, за що й потрапив до тюрми у Дубні. Дружина пішла провідати його, а коли повернулася додому, чоловік теж був вдома. З'ясувалося, що він влаштував у казематі вибух, а доки варта з'ясовувала, що й до чого, втік і подався через поля додому.

У рідних Ільпибоках П. Гурський створив загін самооборони, який забезпечував спокій усій громаді. П. Гурському підпорядковувалося до 100 чоловіків, котрі могли швидко зібратися та дати відсіч ворогові. Зброї вистачало, було навіть два кулемети.

Загін П. Гурського існував до осені 1920 року. Довідавшись про умови Ризького договору, командир дійшов висновку, що подальше протистояння безглузде. Він наказав розформувати загін, а зброю приховати.

Польська влада заарештувала П. Гурського. Справа дійшла до суду, який відбувся в Любліні. У своєму заключному слові П. Гурський звинуватив польське військо в окупаційній діяльності.

Представник польського правосуддя не ризикнув дати підсудному навіть найменшу міру покарання. Українця випустили з в'язниці.

П. Гурський подався у радянську Україну, де після переходу кордону влада відразу заарештувала підозрілого. Коли його везли у вантажному вагоні, він вирвав з підлоги дошки і втік через отвір.

У селі, до якого потрапив хворий з поневірянь П. Гурський, його врятувала бабуся, котра зналася на травах. Місцева влада запропонувала П. Гурському повчителювати у школі. Та недовго тривали лекції української мови. П. Гурського знову вистежили і завезли до Сибіру. Звідти на батьківщину прийшов лист, у якому П. Гурський розповідав про свої поневіряння, сподівався повернутися у рідне село. Але сліди П. Гурського назавше загубилися на засланні.

З РЕДАКЦІЙНОЇ ПОШТИ

Право на власну думку – це і є демократія

Наші читачі звернули увагу на дискусійний спалах, що підкреслив різницю у поглядах двох дуже шанованих авторів „Свободи“ – Ростислава Хомяка і Аскольда Лозинського (див. „Свободу“ з 31 серпня і 21 вересня). Ми вважаємо, що це нормально – по-різному сприймати життєві явища, бачити різні аспекти суспільних проблем, мати на них різні відповіді. З огляду на це, нема жодних підстав для продовження цієї полеміки і для нагнітання пристрастей, бо цей шлях нікуди нас не приведе. Річ у тім, що редакція одержала низку відгуків, автори яких поділилися приблизно порівну: одні читачі – щиро на боці Р. Хом’яка, інші – не менш щиро підтримують А. Лозинського. А це означає, що вони обидва у чомусь важливому мають рацію. Тому ми, аби мирно закінчити дискусію, вміщуємо тільки листа Юрія Ганаса, в якому знаходимо розважливий заклик до толерування різних поглядів та суспільно-політичних орієнтацій.

Шановна редакціє, дозвольте і мені докинути кілька слів до полеміки між Аскольдом Лозинським і Ростиславом Хомяком на сторінках „Свободи“ (чч. 35 і 38) – цієї „завірюхи в чайникові“.

Вважаю, що арґументи „ad hominem“ – а це вже не перша „vendetta“ між тими двома особистостями – не повинні виявлятися в такому гострому, безкомпромісному тоні. Тим більше, що кожна сторона має свої раціональні підстави.

Особисто я підтримую принципово неґативну позицію А. Лозинського стосовно зустрічей з оточенням Віктора Януковича. Це не викликає сумнівів: його антинародний, мафіозний режим мусить бути засуджений та повалений.

Щодо статтей Р. Хомяка про українську дійсність. Так, він схильний дивитися на неї з тієї точки зору, що „склянка напівповна“, тобто з похвальним почуттям оптимізму і з надією на позитивну розв’язку назрілих проблем. Погоджуюся, що в його матеріялах про Україну бракує критичного духу, належного осуду злочинного режиму В. Януковича. Зате ми повинні високо цінити великий життєвий та журналістичний досвід Р. Хомяка і його унікальний стиль вислову.

Тому пропоную заініціювати кроки до замирення між тими двома щирими українськими патріотами – А. Лозинським і Р. Хомяком.

Юрій Ганас,
Анкастер, Онтаріо, Канада

Можна обмінюватися марками

Звертаюся до Вас з міста Вінниці, в якому проживаю вже 15 років, бо народився в Коломиї і навчався в Івано-Франківському медичному університеті. Працюю лікаремстоматологом, очолюю Хмельницьке обласне товариство філателістів, яке входить до складу Асоціяції філателістів України, і Подільську краєзнавчу асоціяцію філателії ім. Валентина Отамановського.

На жаль, тільки недавно довідався про „Свободу“. В вільний час займаюся краєзнавчими дослідженнями Поділля, завдяки чому натрапив на публікації у Вашій газеті. Наразі рік за роком проглядаю архів в пошуках статтей з філателії та історії. З радістю можу надавати інформацію про філателістичні події у Вінницькій і Хмельницькій областях.

Можливо, когось зацікавить можливість обмінюватися поштовими марками з колегами в Україні. Надаю адресу: а/с 6360, Вінниця, 21030 Ukraine. Тел. (380-432) 528-018 або (380-94) 904-6018.

Юрій Козак,
Вінниця

Як „реґіонали“ готувалися до виборів

В Україні вже міцно вкорінилося поняття: „Не важливо, як голосують люди, важливо, хто підраховує голоси“. Минулі президентські вибори були зфальшовані парляментські пройшли за тим же сценарієм. Виборчі комісії були нашпиговані прихильниками „реґіоналів“ і сподіватися на їхню об’єктивність не доводилося. Проплачені „незалежні“ опитування громадян вже заздалегідь подавали показники, на які будуть зфальшовані вибори. Грубо і цинічно використовували адмінресурс, тобто погрози зняти з посад тих, чиї колективи не будуть голосувати за „реґіоналів“. Продажні душі, кому байдужа доля України і хто продасть за гривню і рідну маму, так і роблять, як їм наказали. І ніхто зі спостерігачів цього не помітить, хоч би їх було і мільйон. Такий же підкуп відбувається при голосуванні „на дому“ хворих та інвалідів.

Заміна бюлетеню при підрахунку результатів виборів – ще один спосіб фальсифікації. При цьому підміняють бюлетені сотнями і тисячами, вилучаючи „не так“ проголосовані бюлетені і підміняючи їх такою ж кількістю бюлетенів (заздалегідь проголосованих за „регіоналів“). Після цього можна сто разів перераховувати бюлетені і ніяких порушень не виявити.

Все це робиться так, щоб не помітили ні політичні противники, ні спостерігачі. А всі ті відеокамери на виборчих дільницях – то іграшки для довірливих і простаків, як це було і на виборчих дільницях в Росії.

Ми ж знаємо, що Віктор Янукович і його команда – то п’ята проросійська колона в Україні і вони повторяють все те, що робить Володимир Путін в Росії.

Роман Кукуруза,
Ранчо-Кордова, Каліфорнія

Хіба не подібна мовна ситуація?

Знаємо, що будителем Східньої України був Тарас Шевченко (1814-1861), а таким же будителем західньої гілки України – Галичини був о. Маркіян Шашкевич (1811-1843). Тут, як читач дуже цікавої і насиченої новими фактами книжки „Між вогнями“ Романа Горака і Ярослава Гнатева, бажаю провести паралелі між мовною ситуацією в сучасній незалежній Україні і Галичині, що була під Австро-Угорською окупацією від 1772-го до 1918 року, а перед тим кілька століть – під польською. Ці окупації заподіяли Україні культурно-національне й духовне спустошення. Народ зберіг себе тільки завдяки своїй вірі і мові. Про власне історичне минуле українці нічого не знали, хіба те, що їм казали їхні окупанти. І хоч мова народу збереглася, але її беріг і любив лише простий люд. Інтеліґенція цуралася її – мовляв, не личить говорити хлопською мовою.

Польське населення Галичини було упревілейованим. Воно мало свою національно свідому еліту, впливову шляхту і фахівців з різних ділянок життя. Також і священики по церквах виголошували проповіді польською мовою.

Й от серед такого культурного й мовного занепаду з’являється людина в особі о. М. Шашкевича, яка в тій галицькій народній мові бачить великий інтелектуальний і духовний потенціял, закликаючи інтеліґенцію не встидатися рідної мови, а говорити нею й розвивати її, щоб вона стала літературною. М. Шашкевич з своїми однодумцями оо. Яковом Головацьким та Іваном Вагилевичем усіма силами переконував в цьому байдужу до своєї мови інтеліґенцію, яка у великі частині складалася з кліру. Серед цих духовних осіб були і т. зв. „твердоруси“ – москвофіли, які ставили шалений опір „Руській трійці“. Однак, зерно засіяне о. М. Шашкевичем, хоч і на необроблений ниві, дало плоди.

Один з його сподвижників поет о. Микола Устиянович скликав до Львова в 1848 році з’їзд „Руських вчених“ і виголосив там знамениту промову, яка після 164 років не втратила свої вартости і до сьогодні зворушує душу та спонукує порівняти той час з сучасною мовною ситуацією в теперішній незалежній Україні, де й сьогодні не бракує своїх шкідників.

В історично короткому часі почин слабкого здоров’ям М. Шашкевича й його ідейних побратимів дав безмірно великі висліди: в 1848 році постає „Головна Руська Рада“ – перша політична організація, яку очолив Митрополит Григорій Яхимович. 15 листопада 1858 року цей Владика дав розпорядження, щоб всі священики виголошували проповіді „чистою руською народною мовою“. В 1868 році засновано Товариство „Просвіта“, а п’ять років пізніше – Наукове Товариство ім. Тараса Шевченка.

Вищеподані події на мовнокультурній ниві були безпереваним і нестримним рухом вперед нашого кліру і світської інтеліґенції у виборюванні прав, або хоч гуманного трактування українського населення Галичини.

Галицькі українці-інтеліґенти, яким пощастило читати „Енеїду“ Івана Котляревського, твори Григорія Квітки-Основ’яненка, поезії Т. Шевченка, були захоплені. В них вже не було сумніву, що українська мова має стати літературною мовою всього українського народу.

Володимир Колюбінський,
Фініксвил, Пенсильванія

На світлині зображені… американці

Усю Україну заполонили велетенські плякати Партії Реґіонів „Від стабільности до добробуту!“ з зображенням щасливої родини в трьох поколіннях. Але на світлині зображені… американці! Ця фотографія куплена за 100 дол. в американській компанії „Shutterstock“. Модель її зберігається в головному бюрі компаної за адресою: Shutterstock Images LLC, 60 Broad St., 30th Floor, New York, NY 10004. Отже, ніякого відношення до України ці люди не мають.

На думку Миколи Томенка, саме чужинці відчули „покращення життя“ від діяльности Партії Реґіонів. Він заявив, що „рівень тіньових оборудок влади та вивезення капіталів в інші держави за останні роки набув фантастичних маштабів. Тому не дивно, що їхні громадяни мали з цього зиск“.

Політтехнологам Партії Реґіонів, яких ще називають „продавцями мрій“ (серед них бачимо добре оплачуваних російських спеціялістів), можна лише поспівчувати. Не зображувати ж їм на передвиборних щитах голодних шахтарів, злиденних пенсіонерів чи окрадених владою чорнобильців.

Щоправда, є і в Україні одна щаслива сім’я – Януковичів, та до неї й не підступитися. Тож і доводиться „позичати“ за кордоном світлину щасливої родини.

Сергій Горицвіт,
Одеса

Американська родина на плякаті Партії Реґіонів. (Фоторепродукція автора)

Футболісти України на стадіонах світу

Левко Хмельковський

Футбольні команди України беруть участь у відбіркових змаганнях Чемпіонату світу, який відбудеться у 2014 році в Бразилії, а також у змаганнях Ліґи чемпіонів Европи і Ліґи Европи.

Кваліфікаційні змагання Чемпіонату світу з футболу 2014 відбуваються у Европі від 7 вересня цього року до 15 жовтня 2013 року. Вони визначать учасників Чемпіонату світу від Европейського союзу футбольних асоціяцій (УЕФА). У турнірі беруть участь 53 команди — члени УЕФА. У фінал виходять 13 команд. Збірна команда України увійшла до групи H, у якій грають також команди Англії, Чорногорії, Польщі, Молдови та Сан-Маріно.

7 вересня відбувся перший відбірковий тур, який збірна України розпочала пізніше – 11 вересня, змаганням зі збірною Англії. Вислід 1:1. 12 жовтня, граючи зі збірною Молдови у Кишиневі, на стадіоні „Зімбру", збірна України втратила важливі точки. Вислід – 0:0. 16 жовтня в Києві, на стадіоні „Олімпійський", збірна України поступилися команді Чорногорії з рахунком 0:1. Станом на 16 жовтня збірна України посідала в групі п'яте, передостаннє місце, маючи дві точки, тоді як Англія і Чорногорія мали вже по сім точок, Польща – чотири.

У змаганнях Ліґи Европи беруть участь українські клюби „Металіст" (Харків) і „Дніпро" (Дніпропетровськ). Перший з них потрапив до групи F разом з командами „ПСВ Ейндговен" (Голяндія), „Наполі" (Італія) та „АІК Стокгольм" (Швеція). В групі К поряд з командою „Металіст" змагаються „Баєр Левенкузен" (Німеччина), „Русенборг" (Норвеґія) і „Рапід" (Австрія). Обидва українські клюби є провідниками своїх груп після двох турів. Загалом, лиш три команди йдуть без втрат – діючий переможець турніру мадрідський „Атлетіко", ліонський „Олімпік" і „Дніпро". Жодної точки не мають також три клюби: швайцарський „Янґ бойс", шведський „АІК" та австрійський „Рапід". У змаганнях Ліґи чемпіонів Европи беруть участь донецька команда „Шахтар" в групі E (також в цій групі грають „Челсі" – Англія, „Ювентус" – Італія і „Нордшеланд" – Данія) і київська команда „Динамо" в групі A (також в цій групі „Порту" – Португалія, „ПСЖ Париж" – Франція та „Динамо Загреб" – Хорватія).

24 жовтня „Шахтар" посів перше місце в групі, „Динамо " – на третьому місці.

ШАНОВНІ ДОПИСУВАЧІ! Щоб прискорити опублікування в газеті Ваших статтей, листів та інших кореспонденцій, просимо надсилати їх до редакції електронною поштою svoboda@svoboda-news.com у форматі DOC.

ЖИТТЯ ГРОМАДИ

Д-р Роман Трач вдостоєний медалі Григорія Сковороди

Д-р Роман Трач

Професор психології у коледжі св. Джона Фішера в Рочестері, Ню-Йорк, д-р Роман Трач вдостоєний медалі Григорія Скороводи від Національної академії педагогічних наук України.

Перейшовши на пенсію, д-р Р. Трач вже понад 15 років співпрацює з науковцями Інституту психології ім. Григорія Костюка в Києві як консультант у створенні п'ятимовного (українсько-російсько-англійсько-німецько-французького) словника з психології.

Д-р Р. Трач також бере активну участь у праці семінарів та конференцій, що їх організовує Інститут психології в Києві та в інших наукових центрах України (Рівне, Івано-Франківськ), і публікує статті в наукових журналах України на теми оптимального розвитку особи з точки зору гуманістичної психології. Гуманістична психологія є третьою і найновішою течією сучасної психології, дві перші – це природничо-наукова психологія і психоаналіз.

Д-р Р. Трач помітив в українських психологах велике зацікавлення західною гуманістичною психологією. Це привело його до думки видати збірку праць головних західніх авторів з цієї ділянки. Запросивши до співпраці проф. Георгія Балла з Інституту психології, на спілку з ним д-р Р. Трач зредаґував і посприяв фінансуванню двох томів „Антології гуманістичної психології", які появились у Києві. До обидвох томів д-р Р. Трач написав вступні статті та інформаційні довідки про кожного з авторів, чиї праці включені в обох томах антології.

В 2005 році д-ра Р. Трача запросили виголосити доповідь на пленарному засіданні Першого всеукраїнського конґресу психологів в Києві. Його доповідь мала тему: „Про повністю функціонуючу особу".

У даний час д-р Р. Трач працює над перекладом з німецької мови на українську великої книги німецького психолога Філіпа Лерша „Структура особи". Ф. Лерш був головним німецьким гуманістичним психологом в 1930-1970 роках. Його твір є основоположним для людинознавчої психології. Оскільки переклад, редаґування та видання цілої книги Ф. Лерша плянується на наступних кілька років, д-р Р. Трач організував окреме видання вступної частини книги „Пролеґомени до психології як людинозначної науки". Ця книжка вийшла в Києві у видавництві „Пульсари" в 2008 році і отримала дуже схвальні рецензії.

За плідну працю для української науки в 2006 році д-р Р. Трач був обраний закордонним членом Національної академії педагогічних наук України, а Національний університет „Києво-Могилянська академія" обрав його своїм Почесним професором психології.

Д-р Р. Трач є членом Американської Психологічної Асоціяції, Наукового Товариства ім.Шевченка в Америці та Української Вільної Академії Наук у США.

Ансамбль „Зоряни" виступив на „Тризубівці"

Роман Лужецький

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ. – 26 серпня на Українсько-американській спортовій оселі „Тризуб" відбувся Фестиваль української культури, в якому взяли участь понад 2,500 гостей та учасників свята. Усіх тепло вітав з Днем Незалежности України президент УСО „Тризуб" Данило Ниш. Головна програма почалась спільною молитвою, яку провів о. Тарас Науменко з собору св. Володимира у Філядельфії, та виконанням державних гимнів України й США.

Мистецьку частину програми відкрили ведучі Євген Луців і Таня Гусар. Концерт розпочався виступом Академічного театру музики, пісні і танцю „Зоряни" Кіровоградської обласної філармонії (художній керівник – Народна артистка України Антоніна Червінська).

Ансамбль „Зоряни" своїм виступом на „Тризубівці" приніс велике задоволення глядачам, як і гра оркестри під керівництвом Заслуженого артиста України Дмитра Притули. Дзвінким голосом зворушила присутніх солістка Тетяна Яковенко.

Заслужений працівник культури України, директор філармонії Микола Кравченко розповів про історію створення колективу у 1989 році – з метою відродження програми народного ансамблю танцю України „Ятрань", створеного патріярхом хореографії, Народним артистом України Анатолієм Кривохижею.

Виступ „Зорян" прокоментував Тарас Левицький – художній керівник ансамблю „Волошки" з Філядельфії, який сказав, що спільні зусилля ансамблів „Волошки" та „Зоряни" привели український колектив до США.

Концерт продовжив виступ танцювального колективу „Десна" з Канади під керівництвом Люби і Юрія Грекових, який представив низку народних танців.

На святі виступила скрипалька зі Львова Інеса Тимочко-Декайло. На закінчення ансамбль „Вокс Етніка" з Ню-Йорку розважав присутніх до ночі, виконуючи українські народні пісні в новій інтерпретації і заохочуючи до танцю.

Господарі оселі організували гуляння, народний ярмарок українського одягу, ікон та смачну їжу.

На закінчення заступник президента УСО „Тризуб" Ярослав Козак щира подякував всім учасникам свята і закликав спільними силами допомагати збереженню демократії в Україні.

Ансамбль „Зоряни". (Фото: Роман Лужецький)

Розкопини у Батурині в 2011 році

Д-р Володимир Мезенцев
(Спеціяльно для „Свободи")

Минулого літа українсько-канадська археологічна експедиція продовжила дослідження у Батурині Чернігівської области. Вже 11 років цей проєкт спонзорує Програма дослідження східньої України ім. Ковальських при Канадському інституті українських студій (КІУС), Наукове Товариство ім. Шевченка в Америці (НТШ-А) та Понтифікальний інститут середньовічних студій (ПІСС) Торонтського університету. Видатний історик Гетьманщини, директор КІУС та Програми Ковальських проф. Зенон Когут очолює Батуринський проєкт. Попередній президент НТШ-А проф. Орест Попович був його патроном та академічним дорадником. Чернігівська обласна державна адміністрація (голова д-р Володимир Хоменко) підтримує розкопини у Батурині щорічними субсидіями.

Від імені усіх дослідників Мазепиної столиці відзначу поетесу Володимиру Василишин (1926-2011) та її чоловіка мистця Романа Василишина з Філядельфії за їхні два надзвичайно щедрі дари на розбудову Батуринського проєкту. Висловлюю глибоке співчуття Р. Василишинові з приводу смерти його дружини минулого року.

Дослідники Батурина дуже дякують за дотації, які надали на розкопини міста та підготування публікацій у 2011-2012 роках Фонд катедр українознавства при Гарвардському університеті (директор д-р Роман Процик), Український музей ім. Патріярха Мстислава при Українській Православній Церкві в США у Бавнд-Бруці, Ню-Джерзі (директорка Наталя Гончаренко), Дослідний інститут „Україніка" (президент Орест Стеців), Ліґа українців Канади (голова крайової управи О. Стеців), Ліґа українок Канади (голова Адріяна Буйняк-Вілсон), фундації „Прометей" (голова Марія Шкамбара) та Кредитової спілки„Будучність" (персонально управителька кадрів Христина Бідяк та екзекутивний директор фундації Галина Винник), Фундація ім. Ольжича в Канаді (голова Марія Підкович), Українська кредитова спілка (головний управитель Тарас Підзамецький), Асоціяція українських вчителів Канади (персонально Кароліна Малецька), ресторан „Золотий Лев" (власниця Анна Кісіль), аптека „St. Barbara's Pharmacy Ltd." (власники Омелян і Зеня Хабурські) у Торонто та Меморіяльний фонд ім. Марусі Онищук й Іванка Харука при КІУС.

У торішніх розкопинах Батурина брали участь 75 студентів та науковців з університетів і музеїв Чернігова, Ніжина, Києва, Сум, Батурина, Глухова, Львова, Луцька, Кам'янця-Подільського (Україна), Торонто та Едмонтону (Канада).

Керівником експедиції був д-р Володимир Коваленко (Чернігівський університет), а співкерівником та виконавчим директором проєкту від Канади д-р Володимир Мезенцев (КІУС). У дослідженнях Батурина беруть участь відомий історик Княжої Руси проф. Мартін Дімнік (ПІСС) та докторант-фольклорист Гусейн Ойлупінар з Альбертського університету в Едмонтоні.

У 1669 році Батурин став столицею козацької держави і досяг свого найвищого розквіту за правління гетьмана Івана Мазепи (1687-1709). Під час повстання І. Мазепи за звільнення центральної України з-під влади Москви у 1708 році російське військо захопило Батурин, втративши понад 3,000 своїх вояків. Нападники вбили усіх полонених козаків та міщан без помилування жінок, дітей, старих та духовенства (загалом 11-14 тис. осіб), пограбували й спалили місто. Гетьман Кирило Розумовський (1750-1764) відродив Батурин напередодні скасування автономії козацької держави 1764 році. У період бездержавности України колишня гетьманська столиця неухильно занепадала.

Минулорічні розкопини проводились на околиці Гончарівці за два кілометри від батуринської фортеці. Перед 1700 роком І. Мазепа переніс туди з фортечної цитаделі свою головну резиденцію і укріпив її ровом та валом з бастіонами. На цій садибі він побудував великий для того часу триповерховий цегляний палац, де, вірогідно, розмістив державну та його приватну скарбниці й генеральну військову канцелярію з архівом.

Заміське розташування нової резиденції та її охорона відданими І. Мазепі сердюками (гетьманська ґвардія та поліція) сприяли його конспіративним зустрічам з послами і листуванню з союзними правителями Польщі, Литви, Швеції та Туреччини.

Археологічні дослідження залишок палацу на Гончарівці у 2003-2010 роках встановили, що його пограбувало і спалило царське військо у 1708 році. Археологи відтворили плян, розміри, архітектуру та декор споруди. Ця найбільша резиденція І. Мазепи виділялась багатоярусною вертикальною композицією, центральноевропейською барокковою архітектурою та пишними керамічними облицювальними прикрасами київського походження. Її фасади оздоблювали ошатні багатоколірні глазуровані й теракотові плити з гербом і монограмою гетьмана та розетки п'яти орнаментальних типів. Печі були обличковані висококохудожніми кахлями з рельєфними рослинними і геометричними візерунками та сюжетами.

У 2010-2011 роках археологи знайшли уламки геральдичних пічних кахлів з гончарівського палацу. Фотозображення одної фраґментованої кахлі, вкритої зеленою поливою, було реконструйоване методом комп'ютерної графіки в університеті Торонто. Там рельєфно зображено щит з незвичайним хрестом з чотирма перехрестинами. Чернігівські дослідники припускають, що це є родова геральдична емблема Мазеп-Колединських, яка передувала відомому гербові гетьмана І. Мазепи під назвою „Курч".

Автор гадає, що герб на цій кахлі міг належати дружині гетьмана Ганні (†1702), котрій, напевно, влаштували приватні покої з кахляними печима у палаці на Гончарівці. Вона мала успадкувати родовий герб її батька – білоцерківського полковника Семена Половця. На жаль, герб Половців досі невідомий, щоб перевірити таку гіпотезу.

Минулого року поруч палацу знайшли два уламки дорогих келихів для вина з богемського скла, виготовлених у Сілезії чи Німеччині наприкінці XVII–на початку XVIII ст. На фраґменті вінця артистично виґравірувано зображення дерев і скелястої гори у реалістичній манері, що нагадує ранньомодерні голяндські чи китайські пейзажі. На меншому уламку келиха виґравірувано щоглу вітрильника.

Цінний столовий посуд з богемського скла могли отримати в Батурині шляхом міжнародньої торгівлі чи як багаті престижні подарунки від европейських володарів, з котрими гетьман мав дипломатичні й політичні зносини. Археологічні знахідки таких келихів та фраґментів імпортних мальованих порцелянових тарілок свідчать про розкіш і рафіновану культуру побуту Мазепиного двору та наслідування там мод і звичаїв аристократичних палаців Заходу. Вони також показують стимулюючі комерційні й культурні зв'язки гетьманської столиці з Центральною і Східньою Европою. Їх підтверджують і знайдені торішнього літа на Гончарівці рідкісна білонова монета шведської королеви Христини Ваги (1632-1654), карбована у Лівонії, чотири поширені срібні польсько-литовські монети й мідяна московська копійка XVII-XVIII ст.

Автор спільно з працівником Батуринської експедиції Сергієм Дмитрієнком підготували гіпотетичні комп'ютерні реконструкції палацу та інших відкритих будов гетьманського подвір'я, а також панорами цього втраченого архітектурного комплексу разом з околицею Гончарівкою і фортецею Батурина на високому березі Сейму.

2011 року експедиція завершила розкопини котловану найбільшого зрубного житла садиби, що стояло на південь від палацу. Воно мало глибокий господарчий підвал та чотири світлиці й було фліґелем для гостей, чужоземних фахівців, або прислуги.

Уламок керамічної закладної дошки церкви Мазепиної садиби (перед 1700 роком). Розкопки на Гончарівці 2011 року. (Фото: Юрій Ситий)

На захід від палацу частково розкопали залишки заможного двору кінця XVII–початку XVIII ст., де знайшли вісім тогочасних орнаментованих теракотових і полив'яних козацьких люльок та уламки глеків, макітр й мисок місцевого виробництва, чепурно розписаних мінеральними фарбами у самобутньому народньому стилі. В такому дворі могли мешкати, наприклад, канцеляристи, писарі чи інші службовці державних установ при палаці. Археологічні досліди виявили, що ці дерев'яні споруди не були спалені у 1708 році, але вони розграбовувались і поступово руйнувались від запустіння протягом XVIII ст.

Перед 1700 роком І. Мазепа побудував на своїй садибі родинну дерев'яну церкву. Писемні джерела повідомляють про Великодні Богослужіння для гетьмана й козацької верхівки та охрещення у цьому храмі. Після розорення Батурина він стояв у пустці з пошкодженим іконостасом і зруйнувався в 1750-их роках. Незабаром плянується завершити розкопини його здогадних решток.

Найкращою знахідкою минулого року є уламок керамічної плити, яку дослідники вважають закладною дошкою храму на Гончарівці. На плиті зберігся напис – початки трьох слів, які сучасною мовою без скорочень читаються: „Цей храм… прещедрим…". Під текстом вціліла половина барельєфу квітки. Обстеження деталі показали, що вона була навмисно розбита так само, як і плити з гербом І. Мазепи з опорядження його палацу.

Знайдена на Гончарівці плита є аналогічною цілій керамічній закладній дошці церкви Чернігівського колеґіюму. Цю дошку знайшли у ніші його фасаду 1952 року і зараз вона знаходиться на виставці ікон Національного архітектурно-історичного заповідника „Чернігів стародавній". Дошка має текст, де відзначено І. Мазепу за фінансування спорудження того храму колеґіюму в 1700-1702 роках.

Центральну площину дошки з колеґіюму займає майстерно виконаний рельєфний герб І. Мазепи „Курч" з якореподібним хрестом, півмісяцем та шестикінцевою зіркою, а також його монограмою. Герб обрамлено овальним вінком з стилізованими квітами та листям. Рельєф лівої верхньої квітки на цій дошці є ідентичний такому зобра-

(Продовження на стор. 11)

Завершення розкопин котловану великої зрубної хати на подвір'ї Мазепи у 2011 році.

Реконструйовані зрубні стіни й вежі цитаделі фортеці Батурина XVII ст. (Аерофото: Сергій Чирін)

Розкопини у Батурині...

(Продовження зі стор. 10)

женню на кутовому фраґменті плити з Гончарівки.

Можна вважати, що остання мала ті самі параметри та рельєфне геральдичне зображення і декор, як на закладній дошці Чернігівського колеґіюму.

На думку автора, на закладній дошці церкви Гончарівки був подібний напис, що прославляв І. Мазепу за її будівництво, але вказані раніші роки зведення гончарівського храму – до 1700 року. Тож першою виготовили закладну дошку на замовлення гетьмана для оформлення церкви його резиденції в Батурині наприкінці 1690-их років, а дошку храму Чернігівського колеґіюму – близько 1702 року.

Геральдичні символи на дошці колеґіюму було позолочено, а тло зображення і написів, ймовірно, побілено. С. Дмитрієнко та автор цієї статті обстежили цю деталь й підготували комп'ютерну реконструкцію її первинного вигляду.

Геральдична композиція з монограмою і вінком схожа на численні гравюрні оформлення Мазепиного герба у виданнях Києва та Чернігова 1680-1690-их років. Правдоподібно, такі керамічні закладні гербові дошки для опорядження церков виготовили на замовлення гетьмана у Чернігові з залученням професійних ґраверів, ілюстраторів стародруків Чернігівської друкарні на перетині XVII-XVIII ст.

Безперечно, освічений І. Мазепа запозичив спосіб оздоблення своїх палацу та домового храму гербами з архітектури Заходу. Він випередив поширення геральдичних прикрас у вестернізованій архітектурі Петровської Росії.

Герби І. Мазепи на будовах та інших творах були знищені чи приховані після поразки його повстання. Однак, цей західній спосіб прижився у Гетьманщині і зустрічається там в зовнішній орнаментації храмів та цивільних споруд пізнього бароко.

Вищеописані керамічні барельєфи є унікальними декоративними елементами церков Чернігівщини Мазепиної доби та цінними пам'ятками скульптури і геральдичного мистецтва українського бароко.

Минулого літа докторант Юрій Долженко (Інститут археології Національної Академії Наук України) та студентка-історик Маргарита Гарига (Чернігівський університет) почали фізико-антропологічні дослідження кістяків з поховань Батурина XVII-XVIII ст., які наша експедиція розкопала у 2005-2009 роках. Рештки близько 300 похованих мешканців міста було з почестями перенесено до підвалу Воскресінської церкви на цитаделі, що стала мавзолеєм жертв Батуринської трагедії.

На основі антропологічних досліджень цих матеріялів М. Гарига зробила висновок про те, що основне населення гетьманської столиці належало до місцевої української людности і було найбільш споріднененим з мешканцями Сумщини, Київщини та Полтавщини козацької доби.

Антропологи простежують присутність серед маси корінного населення Батурина XVII-XVIII ст. литвинів, поляків, білорусів, татар чи інших тюркських степовиків. Складна етнічна композиція є типовою для великих міст.

М. Гарига відзначила, що значну частку поховань цвинтаря Троїцького собору фортеці, де наша експедиція у 2007-2009 роках розкопала 232 могили, становлять жертви московської навали. До таких вона віднесла чотири відрубані голови, відкриті у ямі в північній наві цього храму, покійного з кістками рук, посіченими шаблею, чотири чоловічі черепи з відбитими лицьовими частинами та два черепи чоловіків з слідами обпалення, що були поховані біля Троїцького собору та Воскресенської церкви у цитаделі. Ці антропологічні студії вагомо доповнюють історико-археологічне вивчення населення Батурина і виявляють нові свідчення про його знищення вогнем і мечем у 1708 році.

В ході останніх розкопок знайдено шість мушкетних і пістольних куль та осколок розривного ядра чи ґранати. Такими реліктами тієї битви рясно засіяна багатостраждальна батуринська земля.

Історико-археологічні дослідження залишок головної резиденції І. Мазепи на Гончарівці є важливими і перспективними для вивчення архітектури, будівельної техніки, декоративної кераміки, геральдичних зображень, міжнародної торгівлі, ремесла й побуту вищих урядовців гетьманської столиці, а також впливів на неї барокової культури Заходу, Києва та Чернігова. Результати наших розкопок залишок палацу, укріплень та інших споруд Мазепиної садиби будуть необхідні для майбутньої відбудови цього визначного архітектурного комплексу, передбаченої президентським указом від 2007 року.

* * *

Цього літа українсько-канадська експедиція продовжила розкопини Батурина. На жаль, щедрі президентські ґранти на його дослідження припинились у 2010 році. Наступні два роки Чернігівська обласна адміністрація виділяла більш скромні субсидії на розкопини Батурина. Це змусило цього року наполовину скоротити склад нашої археологічної експедиції і обсяг польових дослідів від рівня 2008-2009 років.

Тому археологи звертаються до українських організацій, фундацій, кредитівок, компаній, громад та меценатів у США та Канаді з проханням надалі підтримувати Батуринський проєкт. Тих доброчинців, які бажають допомогти подальшим археологічним, історичним та архітектурно-мистецьким студіям Батурина, відтворенню вигляду зруйнованих споруд Мазепиного двору та оприлюдненню цих матеріялів, ласкаво просимо надіслати чеки з пожертвами за адресою: Prof. Zenon Kohut, Director, Canadian Institute of Ukrainian Studies, 430 Pembina Hall, University of Alberta, Edmonton, AB, Canada T6G 2H8. Чеки з США мають бути виписані на: University of Alberta Foundation USA Inc., Memo: CIUS Baturyn Project. Канадських добродійників просимо ласкаво виписати чеки на: Canadian Institute of Ukrainian Studies, Memo: Baturyn Project. Цей інститут надішле громадянам обох країн відповідні офіційні посвідки для звільнення внесків від оподаткування. Їм буде висловлено подяку в публікаціях та публічних лекціях, пов'язаних з проєктом.

По додаткову інформацію про дослідження Батурина можна звернутись до автора статті: Dr. Volodymyr Mezentsev, 100 High Park Ave., Apt. 808, Toronto, ON, Canada M6P 2S2. Тел.: (416) 766-1408. E-mail: v.mezentsev@utoronto.ca. Науковці щиро дякують українцям США та Канади за їх щедру підтримку археологічних та історичних студій Мазепиної столиці у попередні роки. Віримо, що з Вашою допомогою цей проєкт буде продовжено, незважаючи на скорочення його державного фінансування в Україні.

СТОРІНКА ВІРШІВ

В останні два роки – роки все брутальнішого розпаношування в Україні антиукраїнського „реґіонального" олігархату – „Свобода", як і більшість українських газет, з числа в число наповнює свої сторінки нескінченною політичною „прозою", намагаючись собі зрозуміти і пояснити своїй читацькій громаді несамовитий клубок суперечностей, котрий не дає Україні виплисти „на тихі води, на ясні зорі". І правду сказавши, всі ті коментарі на нібито вкрай актуальні теми, всі огляди нібито архиважливих політичних подій, всі нібито найвиваженіші точки зору не приносять вдоволення й самим редакторам, бо вони, як і читачі, усвідомлюють: „со zabardzo, to...". Тому іноді хочеться трохи поміняти жанри і сказати про те саме життя-буття, про ті самі проблеми яснішою мовою – мовою віршів сучасних київських поетів.

Віктор Соколов

До рідного слова

Тебе засилали в пустині,
Навік силкувались закути...
Тебе і малій дитині
Наказували забути.
Ні мовити на людях,
Ні помолитись Богу...
Одразу – презирливо й люто:
– Нєт язика таково!
О, як збиткувались оті
„Неістові Віссаріони",
Зневаживши в підлій меті
І людські, і Божі закони!
„Неістові", несамовиті –
Чи й є ще подібні у світі
І штатні злостивці,
й аматори!
У нас їх – багато, без ліку
І звуться вони одвіку
Однаково –
Русифікатори.
Цей зашморг
Безжальний, відвертий
Душив тобі горло
До смерти.
Та ти оживало знову,
Та ти повставало знову,
Рідне і невмируще
Слово!
Забути б образи старі,
Та тяжко ми знов потерпаєм,
Хоча – то ж були царі,
Тепер – Президента маєм...
Змінились вожді і посади,
Змінилися і підходи:
Вже ціляться не по фасаду –
Підкралися з чорного ходу.
Ти будеш, мовляв, державним,
А офіційним – сусідське!..
За словом (відомо здавна)
Сусідське з'являлося військо.
Ми навчені, й навчені дуже –
„Проходили" вже не раз:
Разом зі словом душі
Вони відбирали в нас.
Не вийде! Ні в якому разі!
Це карта, як мовиться, бита.
Тільки в обох іпостасях
Тобі, наше Слово, жити –
Нескорене, невмируще,
Од віку й до віку суще!

Володимир Чуйко

* * *

Якби можна
зважити любов
найважчою була б
наша любов до України
Якби можна
зважити ненависть
найважчою була б
наша ненависть
один до одного

Микола Луків

Дума про Майдан

От і дожились, договорились,
Домітинґувалися – і квит.
На нужді людській озолотились
Демагог, пройдисвіт і бандит.
А була ж близькою перемога,
І народ здригнувся, як вулкан.
У Месію вірили, як в Бога,
А Майдан купився на обман.
Що ж робити, як же далі жити,
Де черпати сил для боротьби?
Нам же не простять онуки й діти
Рабської покори і ганьби.
Предки наші звались козаками,
Гартували у боях шаблі.
Нас вони хотіли хазяями
Бачити на батьківській землі.
Дай же, Боже, розуму і сили,
А зневіри й розпачу – не дай.
Те, чого предтечі не зуміли,
Довершити нам допомагай.
І нехай ми знову помилились
І піймались вкотре на обман,
Все-таки і дечому навчились,
На новий лаштуючись Майдан.
Що нас жде за пругом виднокраю
І яка судилась нам судьба, –
Наперед не відаю, та знаю:
Не скінчилась наша боротьба.
Правда й кривда в лютому двобої,
Так було, так буде у віках.
І ростуть майбутнього герої,
Котрі нині ще у пелюшках.
Матері співають колискові,
Голоси – як ніжний оксамит.
І пігмеї проти їх любови –
Демагог, пройдисвіт і бандит.

Іван Малкович

Напучування сільського вчителя

Хай це, можливо, і не
найсуттєвіше,
але ти, дитино,
покликана захищати своїми
долоньками
крихітну свічечку букви "Ї",
а також,
витягнувшись на пальчиках,
оберігати місячний серпик
букви "Є",
що зрізаний з неба
разом із ниточкою.
Бо кажуть, дитино,
що мова наша – солов'їна.
Правильно кажуть.
Але затям собі, що колись
можуть настати і такі часи,
коли нашої мови
не буде пам'ятати
навіть найменший соловейко.
Тому не можна покладатися
тільки на солов'їв, дитино.

Василь Гелетко

Мені боляче буть українцем

Українці!
Предивний народе!
Споглядателі вічні
на вічнім городі.
Земля ваша, як хата,
все скраю:
нічого не чую, нічого не бачу,
нічого не знаю...
Ви розумні й сміливі,
та тільки для когось.
Ви співучі й красиві,
та тільки на показ.
Мастаки ще поплакатись
у півока в краватку
та позаздрить сусідському
щастю-достатку.
Де вас тільки немає!
Кому ви не служили!
Лиш рідному краєві
добра не робили.
Мимо вас пропливали
каравани віків.
Вас з собою гукали
до незнаних світів.
Та ви з присьби давали
всім короткий отвіт:
– Нам робити своє,
а ви йдете, то йдіть...
Моя хата не скраю –
марно думаєш ти.
На узбіччі історії
ваші хати!
Занесе час їх пилом,
зітре з карти буття.
Ви ще ж в силі, й нуртує
у жилах життя!
Вмить зірветесь на ноги –
помани лиш червінцем...
Я не знаю, як вам,
мені ж боляче буть українцем!
Невже всі ви такі – з
збайдужіло терплячі?
Де дівсь русичів дух
й кров козацька гаряча?
Хто споїв вас злим трунком?
Прикував до порога?
Та доля вам вкотре
стелить світлу дорогу!
Вкотре... Боже!
А що, як востаннє?
Ви хоч раз задавали
собі це питання?
Скоріш, ні, бо у тінь
знов дрімать на ослінці...
Ось чому так болить
мені буть українцем!
Що вас збудить від сну?
Яка сила чи слово?
Ви ж добірне зерно,
а не пріла полова!
Вам рости й зростать,
а не гнутись в загінці.
Ви хоч знаєте, хто ви
і, власне, чому українці?
Самим Богом украєна
вам земля ця свята!
А ви ноги об неї..
Яка сліпота!
Схаменіться, вкраїнці!
Ви від прірви за крок.
Вже тріщить ваша хата,
захитався місток.
Киньте чухать потилицю,
вдавать з себе сірому –
ця вистава давно
всім набила оскому.
Годі бігать Европою
предковічним тубільцем...
Я не знаю, як вам,
мені ж боляче буть українцем!

Іван Павліха

Герой

Йому давно минуло сімдесят,
А він думками у Стрілецькім лісі,
Коли стискав уперше автомат
І чув сотенного слова невтішні:
„Ти маєш знати, друже дорогий,
(Таке повість тобі із нас не кожен):
Наш опір доламають вороги,
Якщо Америка не допоможе.
Якщо в Европі не відкриють фронт
Супроти більшовицької навали.
Спасе нас поле бою, а не схрон,
Хоч як би ми ся в ньому не ховали.
Та, видно, тая поміч не прийде.
Здобути не судилося держави.
А ти... ти наше плем'я молоде,
Погибнути, як ми, не маєш права.
Тобі нема іще й п'ятнадцяти.
Ти мусиш вчитися.
Студентом стати.
І навіть в їхній комсомол піти,
Лише про Україну пам'ятати.
І не забути наш жертовний чин,
За що боролися, за що вмирали..."
Його таки не обминув арешт,
Коли навчався вже на другім курсі.
В Сибір пішов нести
повстанський хрест.
Рубав тайгу. Не гнувся в завірюсі.
Хоч доля на тепло була скупа,
Але на старість стала більш ласкава.
Він нині в колі вояків УПА.
Злітає з вуст його: „Героям слава!"
Він тих героїв поіменно знав,
Які не зрадили своєму чину.
Нема в них нагород, ані відзнак,
Зате посмертно мають Україну,
Що свій державний прапор підніма.
Він теж йому віддав найкращі сили,
Дарма, що, взявши вперше автомат,
Із нього так ні разу і не стрілив.

Моя національна ідея

В контексті нашого життя,
В сучасних сварах за державу
Не думаю й на нíготь я
Яко поет про власну славу.
Тепер це думання – дурне,
Не більше важить, ніж полова,
Бо хто читатиме мене,
Коли загине рідна мова?
Мережу зболені рядки
Не тільки я – таких нас сотні.
Що ці рядки! Вже й п'ястуки,
Хтозна, чи щось зробити годні!
І все ж пишу – як в бій іду,
В якім немає крови й диму.
Нехай, нечитаний, впаду,
Та рук угору не підніму.

Олесь Лупій

Батурин

Шукаємо тебе у небесах,
За хмарами високо, у безмежжі,
Де золотіють, як у дивних снах,
Твої собори, оборонні вежі.

Вони у час погрому піднялись
Крізь дим і фіолетові заграви
В осяяну зірками горду вись,
Щоб узурпатор не досяг кривавий.

Шукаємо тебе не на землі,
Бо на землі лиш кості й попелища,
Що залишили хижі москалі,
Які прийшли все українське нищить.

Десь тут над Сеймом ще витає дух
Переданий від роду і до роду,
Що не спинити українськии рух
І не убити мрію про свободу.

Батурине, шукаємо тебе
Не на землі, де чорний слід руїни,
А там, де вічне диво голубе –
Твоє безсмертя – небо України.

НОВИНИ ЛІТЕРАТУРИ І МИСТЕЦТВА

„Повстанське танґо" знову звучить

Володимир Луців

Заохоченням до статті про небуденну історію „Повстанського танґа" були два телефонні дзвінки зі Львова 30 травня – від Юрія Шухевича, сина Романа Шухевича, та 5 червня – від співака Ореста Цимбали про те, що Ольга Ільків, зв'язкова Р. Шухевича, авторка тексту „Повстанського танґа", одержала звання „Львів'янка року". Йдеться про надзвичайну, хоробру, інтеліґентну жінку, патріотку і талановиту поетесу, якій сповнилося 92 років. Вона була нагороджена у 2008 році орденом Княгині Ольги III ступеня, грамотами та відзначеннями за заслуги в національно-визвольній боротьбі Української держави.

У 2010 році О. Ільків розповіла про свій життєвий шлях у фільмі „З історії Галичини". Це були історії, бачені з боку українського, польського та єврейського населення. А у жовтні 2011 року вийшла її книжка „У тенетах двох „закриток" (Видавництво „Каменяр", Львів, 2011), у якій, крім життєпису, є збірка її поезій. Видання здійснене при підтримці Львівської міської ради та міжнародного благодійного фонду „Україна-300". Автор ідеї – О. Цимбала.

Хочу згадати історію мого запису „Повстанського танґа" у 1974 році. Ось слово посвяти, яке О. Ільків написала, даруючи мені свою книжку „У тенетах двох „закриток", „Вельмишановному панові Володимирові Луцеву – співакові, артистові, бандуристові, патріотові України і громадському діячеві від Ольги Ільків, лико „Роксоляни", на вічну згадку, Львів, 18. X. 2011 р., в день презентації книжки. Шановний пане! Коли я згадую Вас, то приходить на думку вірш Івана Франка „Каменярі". Могутній голос наказував: „Лупайте цю скалу, нехай ні жар, ні холод не спинить вас!". Це були першопроходці. А з ними – Ви! Саме Ви, шановний пане, зірвали цю гидку завісу, яка мала відгородити особливість Заходу від „зазіхання" решти світу. „Повстанське танґо" у Вашому виконанні ще не знало авторів, але воно зворушувало серця і душі. Тоді ще жива була моя посестра Марта Пашківська, яка загинула в 1949 році при виконанні підпільного завдання, а мене Бог якось оберіг у тюремних злиднях, щоб я могла засвідчити, що це – слова мої, а мелодія Марти Пашківської! Слава Вашим зусиллям і поклін Вам".

Ось слова згаданого танґа:

Поглянь, ось перший сніг...
І мрія біла із недавніх днів,
І вдаль летить з-під стріх
Прядиво дивне із туги і снів...
Поглянь у серце, що томиться самітнє
І вигладає тебе із далини...
В своїй скорботі воно таке привітне...
Ах, повернися із срібної імли!
Пришли на крилах сну
Завзяття змагу і одчай жаги,
Тугу свою кріпку
І розмах, що не боїться зими!
В годину тиху ти розкажи про мрію,
Що каже нам віддати юність в дар,
І розгріває серця у сніговію,
Вливає в жили нам полум'яний жар!
Ми йдем, а гимн в душі
І крок несхитний по тріюмф – чи смерть,
Щоби великі дні, свідчили гідно про кривавий герць...

1944, село Угольна,
Стрийський район, Львівська область

О. Ільків закликала до боротьби в поезії

Вставайте, крилаті,
На поклик святий.
Несемо ми світу свободу.
Ніхто і ніщо вже не спинить наш гнів.
Ми стали на захист народу!

Або:

Глядить на мене моя Україна,
Очима свіжими, як ранок.
Мов два вогні.
Очима ніжними і строгими.
Очима мрійними,
Очима ревними і задушевними,
Проникливими і величними,
Задивлена у майбутнє,
Моя Україна.

З Ю. Шухевичем О. Ільків була ув'язнена у Владимирській в'язниці у 1956-1958 роках. Коли мали звільнити його з тюрми, він старався винести на волю деякі її вірші, але це йому не вдалося. Його знову арештували, судили за новою справою, і вірші О. Ільків були одним з пунктів звинувачення.

Своє слово до книжки О. Ільків Ю. Шухевич закінчує такими словами: „Хотілося б, щоб сучасний читач не тільки уважно прочитав цю збірку, але міг хоч частково відчути те, що відчувала, чим жила, про що мріяла і у що вірила авторка цього видання. Перед тобою, читачу, стоїть тендітна старша жінка і своїм ще молодим, дзвінким, енергійним голосом звітує від свого імені і від імені тих незламних, які дійшли і які не дійшли, не дописали, не доспівали своєї пісні".!

Відома громадська діячка О. Бабій, член Національної спілки письменників України, у своєму вступному слові до книжки пише: „Ольга Ільків відкриває перед нами душу того покоління українців, яке шанувало високі ідеали. Для якого Віра, Надія, Любов були життєвими імперативами. Яке не допускало зради. Яке не торгувало совістю. Бо тільки так можна було пронести і передати прометеївський вогонь боротьби за українську справу". А закінчує такими словами: „Поетеса О. Ільків утверджує поривання нації. Це не фотографія з минулого. Це – пристрасний заклик до нас. Нині сущих".

Ю. Шухевич, з яким я неодноразово зустрічався і співпрацював у період перепоховання тлінних останків Патріярха Йосифа Сліпого у 1992 році з Риму до Львова, хотів знати, як дійшло до запису „Повстанського танґа", а також, де можна придбати ці записи. Я відповів, що, на жаль, усі диски в Україні викупили, але сказав, що О. Цимбала допоміг видати усі три мої диски в Україні, включно з колекцією трьох дисків, що їх видала у 2009 році київська фірма „Наш формат". „Повстанське танґо" записане на диску „З Україною в серці". Вже відомо, що Ю. Шухевич одержав від О. Цимбали копію запису згаданого танґо.

І на кінець, як дійшло до цього запису. З початком 1974 року Василь Ільчишин, директор підприємства „Хвилі Дністра" у Клівленді, яке видавало платівки, повідомив мене, що він одержав з України слова і мелодію „Повстанського танґа" і хотів би, щоб це включити у наступну платівку. Перед тим він видав мою платівку „Серця у пісні обнялися". Не сказав, одначе, як він одержав ці слова і музику, і дотепер це залишилося таємницею. Я запропонував українські і неаполітанські пісні. І так сталося. Появилася у тому році платівка „Українські і неополітанські пісні". Оркестрації до „Повстанського танґа", а також усі інші зробив Стів Норберт з Кракова, який за фахом був адвокатом і надзвичайно талановитим музиком, грав прекрасно на фортепіяні. Вирішили, що танґо буде більш ефективним, коли його виконати двома голосами. І так воно записане. Я співав з моєю дружиною Лесею. Платівка була настільки популярною, що В. Ільчишин п'ять разів повторював наклад.

Ольга Ільків (світлина з книги „У тенетах двох „закриток").

У жовтні 2010 року співак і організатор О. Цимбала, академічний інструментальний ансамбль „Високий Замок" під керівництвом Андрія Яцківа, артистка Марта Шпак та інші організували з нагоди 90-ліття О. Ільків два концерти під назвою „Повстанське танґо" – 13 жовтня у Львівській філармонії та у Стрию в Народному домі. У філармонії слово про ювілярку мали Герої України Ю. Шухевич, Дарія Гусяк та історик Василь Штокало. Декілька років тому, коли О. Цимбала, видавав мої диски в Україні, тоді й запізнався з записом „Повстанське танґо" і розповів про це О. Ільків. Від того часу ми зустрічалися кілька разів у радіопрограмах, передусім Львівського радіо, під керівництвом Олени Онуфріїв за участю Ольги і Ореста Цимбалів, А. Яцкова. Звучала історія „Повстанського танґа".

Особливо приємною була зустріч з О. Ільків у Львівській філармонії 26 червня 2011 року, коли під час концерту у мою честь, який організував О. Цимбала у співпраці з Управлінням культури Львівської области та Культурно-мистецьким фондом ім. В. Луцева у Надвірній та при участи різних ансамблів та солістів, О. Ільків піднесла мені на сцену розкішний букет квітів, щоб подякувати за записи „Повстанського танґа" у 1974 році. Це був зворушливий момент для всіх у залі. Коли йде мова про родину Шухевичів, то годиться згадати, що брат Р. Шухевича, Юрій, студіював спів у Вищому музичному інституті ім. Миколи Лисенка у Львові, але не міг розвинути свій талант, бо був розстріляний у червні 1941 року катами з НКВД у в'язниці на Лонцького у Львові. Варто також згадати, що у тому ж Інституті Р. Шухевич брав лекції гри на фортепіяні.

Володимир Луців – співак, громадський діяч, активний популяризатор досягнень української культури. Живе у Лондоні.

Сходження українців на гору Деналі

Ігор Дикий

(Четверта частина)

16 червня

Підйом на саму вершину відбувався мовчки і в якомусь мареві. Важко описати відчуття. Певно відкрилося, третє, чи може четверте дихання… Коли вийшли наверх, від втоми була своєрідна загальмованість. Вибуху емоцій не було. На годиннику настав вже новий день, бо була 9 год. Трішки оговтавшись, ми закричали, обнялися. Витягли, я – український прапор, а Ігор – хустку учасника Міжнародної служби Пласту та зробили кілька фотографій, поки не замерз фотоапарат.

Навіть попри те, що у нас був захист масок, ми мали сильно поморожені губи. Видимість, зважаючи на мороз, була наче взимку, коли всі дальні гори здаються на близькій відстані.

Спуск відбувався автоматично. Мовчки перебирали ногами, намагаючись не зачепитися від втоми кішками одна за одну. На спуску знов посилився вітер, який був частково вщух. Ховаючи лице від вітру, я прогавив маркувальні палиці і через це спустився нижче самої перемички перевалу приблизно на 25 метрів по схилу. Коли зупинилися, побачив свою помилку і почав підійматися до ледь видимих маркувальних палиць, які замітало вітром, що підіймав з долу сніг.

Ігор втратив орієнтацію і почав переконувати мене, що я зависоко підіймаюся, однак я стояв на своєму, і ми швидко вийшли на маркований маршрут. Проте, сама стежина була заметена снігом, доводилося йти навмання – від однієї маркувальної палиці до наступної. Почергово страхуючись, карабіном пропускаю шнур в льокальні петлі, розкидані вздовж маршруту. Траверс давався дуже важко, оскільки сили були вже на межі і ноги заплітались. Внизу на схилі було видно чотири постаті альпіністів, яких ми зустріли останніми на спуску з гори. Вони вже підходили до наметів табору.

Найважчими були останні 200-300 метрів різкого спуску перед самим табором. Ми по черзі з Ігорем падали, ноги в глибокому снігу заплітались і майже не слухалися. Зрештою, ми завалилися до намету близько 3-ої години ночі. Судга і Стефан вже спали. Вода, яку вони нам загріли, в термосі практично охолола.

Але ми були щасливі, що вдало вийшли на вершину та спустилися до табору. Почали готувати чай і легкий перекус самі, хоча хотілося тільки пити… Проспали до самого обіду. Хоч вночі в таборі був мороз, нам було тепло і комфортно. Коли прокинулися, то почули сухий кашель Судги в сусідньому наметі.

Погода була гарна, а сонце сліпило очі. Відчувалося, що вітер сильніший, ніж був вчора. Окремі групи альпіністів, не дивлячись на поганий прогноз, на свій страх і ризик вийшли на маршрут і чорними цятками контрасно простягалися на схилі Деналі.

Ми були здивовані, коли дізналися, що Стефан, поки ми спали, не сказавши ні слова, одягнув лижі і поїхав додолу. Ми з Ігорем спочатку подумали, що він спустився до 4-го табору і там нас зачекає біля закопаних речей. Але ми дуже помилялися. Виявляється, це певно в американських традиціях – ходити в гори самому і незалежно від колективу. Як потім виявилося, він не збирався нас очікувати біля закопаних речей в 4-му таборі. Навіть розкопавши їх, відібрав своє спорядження, а все інше залишив розкопаним під відкритим небом… І спокійно спустився до самого базового табору, викликав для себе одного літак нашої фірми і спокійно полетів.

Ми з Ігорем, м'яко кажучи, були легко шоковані такою поведінкою колеґи, списуючи на те, що йому сходження затьмарило голову. Виходить, що літак буде літати за нами аж чотири рази, бо спочатку незаплановано спустилися кияни, яких забирали літаком, далі Стефан, потім ми з Ігором, а потім ще Судга. То фірма може виставити нам додатковий рахунок, як команді, що літає по черзі окремими рейсами на льодовик.

На обіді поговорили з Судгою і вона заявила, що остаточно переконана, що буде сходити на вершину і залишається в 5-му таборі. Ми вирішуємо не затримуватися і спускатися до 4-го табору. Ігор залишає свою пуховку та наш газовий пальник Судзі з розрахунку, що її бензиновий пальник закопаний в 4-му таборі. Швидко зібравшись, ми розпочали спуск до 4-го табору.

Погода була сонячна, хмари килимом стелилися під ногами, через які пробивалися піки найвищих вершин. Враження було, що це все спостерігаєш з вікна літака на висоті 10 тис. метрів. Швидко спустилися до перевалу. Зробили невеликий привал. Далі – спуск перилами, на яких паралельно зустрічаємо знайомих альпіністів, серед яких американка Мішель (пілот Боїнґа-777), яка активно допомагала тим поламаним хлопцям, що потрапили в лавину біля 4-го табору. Поки були на перилах, почули черговy лавину, на протилежному схилі. Ігореві вдалося її зфотографувати.

Нарешті ми в таборі. Нас радо зустрічає вже знайома нам команда словенців на чолі з вже поважного віку тренером Душаном. Вони швидко допомагають нам знайти гарне місце під намет і розкопують для нас майданчик. Одразу напоїли готовим гарячим вітамінним чаєм. Ми були просто щасливими від такої турботи братів-словенців. Під вечір погода почала псуватися. В 4-му таборі небо затягнуло хмарами і час від часу падав сніг.

17 червня

Вранці ми вирішили виходити до останнього базового табору після обіду на ніч, щоб сніг був не розкислим. Ігор домовився з нашими сусідами – еквадорцями, на чолі з відомим альпіністом Іваном, що підемо на спуск разом з ними. Однак, по обіді до нас спустилися знайома трійка росіян (двоє чоловіків і дівчина). Вони вчора здійснили вихід на вершину, а сьогодні спустилися до 4-го табору. Почувши, що ми йдемо донизу, вирішили спускатися з нами принаймні до 3-го табору, поки є сили. Але затрималися, щоб викопати свої закинуті речі та намет.

На вершині Деналі.

Еквадорці вийшли трішки швидше, ми одразу за ними… Йти з волокушами, про які на „верхотурі" ми вже встигли забути, було несамовито важко… Вони постійно били по п'ятах, коли сповзали по схилу позаду нас. Це було особливо небезпечно, коли проходили сніжні мости через тріщини. Зокрема, двічі – то Ігоря, то мене – санки потягли з мостів у тріщини. Однак, ми вчасно зреаґували і висмикнули їх. Так продовжувалося до перевалу Windy Corner. На підступах до нього, знизу від перевалу, піднялася сіра снігова хмара і повністю накрила нас…

Ми почали губити сліди еквадорців у глибокому снігу, який, як назло, знов випав цієї ночі. Тому спуск треба було торувати самим. Раптом, внизу в тумані помітили якісь намети. Це нас взагалі вибило з орієнтації, бо ж тут не може бути жодного табору. Куди ми вийшли?

Я пропонував продовжувати рух далі, думаючи, що ми ще не пройшли стрімкий схил перевалу. Однак, я помилявся. Добре, що ми не пішли далі, бо у хмарі могли спустити з собою на ті намети лавину. Ми непомітно для себе промайнули стрімкий схил перевалу і потрапили вже на його спуск. Як виявилося, намети розбили еквадорці та групи, які вийшли раніше, щоб перечекати негоду… Далі абсолютно не було видно маршруту. Все – в суцільному тумані.

Попереду відкривалася широка долина льодовика з окремими відкритими тріщинами, обмежена з одного боку скельним схилом з лавинними конусами, які в будь-який момент можуть посипатись на наші голови. У цей час ми вже дізналися про японців, які загинули в лавині, саме нижче на схилі, ближче до 3-го табору. Це ще більше нас насторожило. Ми зупинилися біля еквадорців, однак, вирішили не розбивати намет, а тільки попросили в них газовий пальник, щоб приготувати чай. Незабаром підтягнулися до нас росіяни.

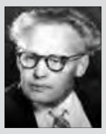
Поки був туман, я помітив кілька маркувальних палиць. Іван, тренер еквадорців, швидко побіг до них, проторивши близько 100 метрів. Потім повернувся і сказав, що треба чекати, поки розвидниться і вітер розвіє хмару.

Поки ми пили чай, туман таки частково розвіявся. Відкрилася долину. Ми вирішили швидко йти вперед. Спочатку торувати шлях взялися росіяни. Їхній керівник, Мишко, пішов першим, потім його замінив Ігор. І тут нас знову почало потроху затягувати туманом. Ми вчасно перейшли найгірші ділянки з відкритими тріщинами, почергово страхуючи один одного. І ось ми підійшли до схилу Squirrel Hill. Ігор зупинився та почав уважно досліджувати сніговий покрив. Точніше його прошарки. Далі він оголосив висновок, що швидше за все ми прийшли, бо на схилі зформувався небезпечний сніговий покрив, який ми, торуючи собі дорогу, можем розвантажити у вигляді лавини, яка змете все в провалля.

Ігор сказав, що він піде сам один і спробує ризикнути, і щоб ми всі чекали. Однак, я настояв, що ми йдемо разом у зв'язці, або не йде ніхто. Росіяни розгубилися і вирішили не йти за нами одразу. Ми дуже поволі й обережно почали рухатися схилом, траверсуючи його якомога вище, притискаючись до скель, щоб при ймовірності сходу лавини, втриматися на її верху, бо нижче вижити шансів абсолютно не було б.

Внизу схилу, між скелями, проглядалося глибоке провалля. Ми йшли, прислухаючись до кожного кроку, радше нагадуючи не альпіністів, а саперів на мінному полі, постійно завмираючи і роблячи павзи. Здавалося, схил от-от піде з-під ніг.

(Закінчення в наступному числі)

Вісті Фундації імені Івана Багряного

Жовтень 2012 року, ч. 146

Закликаємо допомагати дитячим просвітницьким організаціям

В липневому числі (ч. 47) Бюлетня Фундації ім. Івана Багряного вчитель Анатолій Сазанський з Миргорода детально описав напрями гурткової роботи з питань національного виховання і просвітництва в цьому місті.

Товариство „Полтавщина“ вирішило допомогти Миргородові висиланням вживаного та нового одягу для дітей-сиріт та інвалідів, знайти спонзорів для видання дитячої літератури, зокрема книг „Чарівні казки України“, „Федін буквар“, „Українська абетка“, „Абетка-загадка“ та „Козацька абетка“, а також збиранням матеріялів для гуртка „Юні вишивальниці“ та проведення серії пізнавально-виховних заходів, спрямованих на розвиток національного мистецтва української вишивки „З бабусиної скрині“.

Якщо читачі мають полотно, нитки або канву, якими вже не користуються, то просимо вислати їх на адресу: Анатолій Сазанський, вул. Ведмедівка, 55, Миргород, Полтавська область, 37600 Ukraine.

Бажаючі допомогти фінансово у закінченні будівництва Діяспорної бібліотеки або на вище згадані цілі можуть скласти пожертву до Фундації ім. Івана Багряного.

Галина Грушецька

З Києва були вивезені останки князя Ярослава Мудрого та ікона св. Миколи Мокрого

В журналі „Нові дні“, що виходив в Канаді, коли його редактором був Петро Волиняк, у вересні 1954 року була поміщена стаття „Чудотворний образ св. Миколи Мокрого в Торонто“. Автор статті висловив тривогу з того приводу, що образ з церкви св. Софії в Києві, якому було понад 700 років, опинився в приватних руках і виставляється на показ в Торонто. П. Волиняк звертався до українських православних церков та екзильного уряду Української Народної Республіки з закликом подбати про належне збереження тлінних останків князя Ярослава Мудрого, які також було взято з саркофагу церкви св. Софії й вивезено на Захід.

Під час німецької окупації України Українську Православну Церкву в Києві та у східній Україні очолював Архиєпископ Никанор. В 1943 році, коли німці залишали Київ, вони дозволили, на прохання Архиєпископа Никанора, вивезти тлінні останки князя та ікону св. Миколи Мокрого з України до Варшави. Ті святині були передані у Варшаві Архиєпископові Паладієві, який вивіз їх до Німеччини, а пізніше – до США.

В 1973 році редактором журналу „Нові дні“, після смерти П. Волиняка, був Дмитро Кислиця. Йому прислав листа о. Тарас Міненко, який писав:

„Свого часу в „Нових днях“ була замітка і запит в справі місця перебування чудотворної ікони св. Миколи Мокрого, що була вивезена в час війни з Києва, з св. Софії, на Захід. Це найбільша українська національна святиня. Цей образ знаходиться в Ню-Йорку. Дотепер я ніде не висловлювався у цій справі, бо живий був Архиєпископ Паладій (Ведибіда-Руденко), який вивіз цю святиню з Варшави, привіз її до Америки і був її опікуном, як це він зазначав.

У травні 1958 року в адвокатській канцелярії зроблено умову-припоручення, яким зобов’язано, що після смерти Архиєпископа Паладія іконою св. Миколи Мокрого мають заопікуватися автор цього листа і о. Юрій Сікорський. Але так сталося, що о. Ю. Сікорський передчасно упокоївся (1 грудня 1969 року) і тепер я є єдиним опікуном цієї української святині. Копію припоручення прикладаю для Вашого відома.

Ікону Святителя Миколи привіз до Америки Архиєпископ Паладій. Спочатку вона зберігалася в його помешканні, а в 1958 році він примістив її в катедрі Пресвятої Трійці в Ню-Йорку, коли для неї був збудований відповідний ківот. Перед цим ікону оновила фахова фірма в Ню-Йорку. Ікона була привезена в металевій ризі. Отже, перед чищенням та риза була знята. Ризу також наново позолочено та почищено. Всіма цими справами займався автор цього листа на доручення Архиєпископа Паладія. Відбитку з ікони Святителя Миколая, що була зроблена після миття, долучую. Відбитки були надруковані в більшій кількості. Очевидно, що після обмиття ікони її знову вправлено в металеву ризу, в якій вона й знаходиться в церкві. В 1963 році ця ікона була перевезена до новопридбаного храму Пресвятої Трійці – катедри Архиєпископа Паладія в Бруклині, де вона знаходиться і нині. Для всенародного почитання ця ікона на певний час була привезена до Торонто та Клівленду. Про зміст і завдання опікунства довідаєтеся з долученого припоручення. Це для Вашого відома, а якщо уважатимете за потрібне, то й до відома Ваших читачів та українського суспільства“.

В листі о. Т. Міненка нічого не згадується про тлінні останки князя Ярослава Мудрого, коли й кому їх передав Архиєпископ Паладій. Щодо ікони були різні думки. Одні вважали, що це лише копія. Колишній директор Софіївського заповідника Олекса Повстенко у 1941-1943 роках, який 1941 року врятував св. Софію від замінування й зруйнуванням радянським військом перед відступом, твердив, що образ св. Миколи Мокрого, вивезений на Захід, є ориґіналом.

Микола Битинський, автор багатьох статтей на геральдичні теми, написав статтю, яка була поміщена в 1954 році в журналі „Нові дні“, де подав пояснення, чому та ікона називалася іконою Миколи Мокрого. Він писав: „Принагідно варто б ще до цього долучити деякі леґенди, що в’яжуться з описаною знаменитою іконою. Найперше – назва ікони „Микола Мокрий“ утворилася на основі дуже давньої, з перших віків християнства в Україні, київської леґенди. В ній оповідається, що колись перепливав Дніпро біля Києва човном один міщанин, київський купець, разом з дружиною і немовлям на руках дружини. Через необережність матері дитина випала у воду і втопилась. Батьки дитини, як дуже побожні люди, з великого горя і відчаю палко молилися Богу і святому Миколаєві, просячи рятунку для дитини. Св. Микола з’явився у сні матері і наказав удосвіта рано прийти до катедри св. Софії. Коли нещасна мати прибігла до церкви, то побачила під іконою св. Миколи живу свою дитину, яка спокійно спала у сухих пелюшках, а з самої чудотворної ікони точилась струмками вода. З того часу кияни і весь народ український став шанувати образ св. Миколи у св. Софії, як чудотворний і назвав ікону – „Микола Мокрий“.

Чудотворна ікона св. Миколи Мокрого. (Фото: Вікіпедія)

Де перебувають останки князя Ярослава Мудрого, досі не вияснено. Я читав, що Архиєпископ Паладій не знаючи, що з скринькою, в якій були кості, робити, передав її на збереження о. Іванові Ткачукові, який зберігав їх у своєму помешканні в Ню-Йорку. О. І. Ткачук помер 1990 року. Дехто припускає, що він ще перед смертю повернув кості Архиєпископові Паладієві, й він ніби їх тримав в своїй катедрі біля ікони св. Миколи Мокрого в Бруклині.

Під час перебування минулого року директора заповідника св. Софії в Києві Нелі Ковальської в Ню-Йорку їй не вдалося дізнатися, де зберігаються тлінні останки князя та ікона, щоб їх забрати на батьківщину. Можливо, читачі „Свободи“ більше знають про цю справу?

Олексій Коновал

Щиро дякуємо за підтримку Фундації!

Від часу появи попереднього числа сторінки Фундації ім. Івана Багряного прислали пожертви такі особи: 2,200 дол. – Лідія Шаєнко в пам’ять її чоловіка Петра Шаєнка (з них 1,200 дол. – для журналу „Бористен“ та бюлетеня „Наша Церква – Київський патріярхат“, 500 дол. – для сиріт Дніпропетровська та 500 дол. – на потреби Фундації); 750 дол. – Ада Кулик (з них на потреби Фундації 500 дол. та 250 дол. – на пресовий фонд журналу „Березіль“); 200 дол. – Григорій Шмигул; по 100 дол. – Олександер Стрільбецький на видання збірника „Діяспора пам’ятає“ та Леонід Гусак для журналу „Бористен“.

Управа Фундації щиро дякує всім жертводавцям й прохає й далі підтримувати Фундацію своїми пожертвами, щоб вона могла допомагати у виданні вартісних книг в Україні, журналам та газетам, що популяризують й обороняють українську мову, історію та культуру.

Дописи і листи до Фундації ім. Івана Багряного, членські внески і пожертви просимо посилати на адресу:

Bahriany Foundation
811 S. Roosevelt Ave.
Arlington Heights, IL 60005 USA

Сторінку редагує Олексій Коновал.

Наукове Товариство ім. Шевченка
в Америці
повідомляє своїх членів та громаду
що 15 жовтня 2012 року
у Чикаґо відійшов з цього світу
Дійсний член НТШ-А
Член президії НТШ-А
Директор Історично-Філософічної Секції НТШ-А
Головний редактор Енциклопедії Української Діяспори
Дійсний член УВАН
Іноземний член НАН України
Кавалер Ордену „За заслуги“ III ступеня (2008)

св. п.

д-р Василь Маркусь

народжений 27 грудня 1922 року в с. Бедевля, Тячівської округи на Закарпатті.
Професор-політолог, журналіст, редактор і громадський діяч.

Гімназію закінчив в Хусті. Студіював в Будапештському Університеті. 1942 арештований угорською владою і засуджений за приналежність до Юнацтва ОУН. 1949-51 вивчав політологію у Фрібурзькому Університеті, Швайцарія. З 1952 в Сарселі, Франція. Працював в НТШ, зокрема в редакції ЕУ, й одночасно студіював міжнародні відносини та право в Паризькому Університеті (д-р права, 1956).Активний у громадському житті - голова ЦЕСУС (1952-54), співробітник „Українського самостійника“ та інших видань, діяч ЗЧ ОУН, згодом ОУНз (заступник голови політичної ради), член закордонного Представництва УГВР. Співзасновник Товариства Української Студіюючої Молоді ім. Міхновського і редактор журналу „Фенікс“ до 1954. 1959 еміжрував до США. Працював у „Пролозі“ та 1959-62 рр. викладав в Університеті Нотр Дам в Савт Бенді, Індіяна.Від 1962 - професор політології в Університеті ім. Лойоли в Чикаґо. Активний у громадському житті - співзасновник і голова Академічного Клюбу, брав участь у мирянському і патріярхальному русі УКЦ та у творені української католицької старокалендарної парафії свв. Володимира і Ольги в Чикаґо, редактор „Церковного вісника“ і календарів-альманахів. Автор праць „L’incorporation de l’Ukraine subcarpathique a l’Ukraine sovietique” (1956, укр. вид. 1992)
“Relations exterieures de l’Ukraine sovietique et son statut en droit international 1917-1923” (1959),
„Національне питання СРСР і УРСР“ (у співавторстві, 1959), а також численних статей, редактор збірників і книг з історії України, релігії та культури.

Рідним складаємо співчуття.

Вічна Йому пам’ять!

Управа НТШ в Америці

Президія Середовища
Української Головної Визвольної Ради
і Політична Рада ОУНз
діляться сумною вісткою з
Членами й Українською Громадою,
що 15 жовтня 2012 року, у Чикаґо
переставився у Божу вічність на
дев’ятдесятому році багатотрудивого життя

св. п.

проф. д-р

Василь Маркусь

Покійний народився 27 грудня 1922 року в с. Бедевлі, Тячівської округи, що на Закарпатті. Довголітній провідний член ОУН, а згодом провідний член Середовища УГВР й ОУНз. Колишній активний студетськитй діяч у Західній Европі і громадсько-політичний діяч. Провідний член патріярхального руху УПТ в США й УПСО, дійсний член НТШ й УВАН. Іноземний член НАН України і багатьох українських організацій. Середню освіту завершив у Хусті. Високі студії славістики почав на Будапештському Університеті, продовжив на УВУ, які завершив докторатом. Далі студіював право і політичні науки на Фрібурґському – Швайцарія і Паризькому Університетах. Професор на Норт Дам, Індіяна, Лойола, Чікаґо, Римському и УКУ університетах. Журналіст і публіцист, ініціятор, співосновник і головний редактор Енциклопедії Української Діяспори. Автор багатьох статтей, розвідок, праць і книг на українській, французькій й англіськїй мовах.

Смерть В. Маркуся, це велика втрата для української діяспори й України.

Дочкам: Таїсі Івашків й Усті, синові Васлькові, онукам Адріяну і Томі, ближчій і дальшій родині складаємо глибоке співчуття.

Похоронні обряди відбулись у Чикаґо, а тлінні останки покійного Василя похоронено на цвинтарі св. Андрія у С. Баунд Бруку, Н. Дж.

ВІЧНА ЙОМУ ПАМ’ЯТЬ!

Ділимося сумною вісткою що 2 жовтня 2012 року
на 91-му році життя відійшов у вічність

св. п.

Іван Олексин

нар. 26 червня 1922 в селі Вербилівці, рогатинського р-ну в Україні.

Колишній вояк 1-ої Української Дивізії Національної Армії. Один із засновників української кредитової спілки в Рочестері, Н. Й. Був членом ОДВУ та багатьох інших організацій. Протягом 20-ти років працював як інженер-мірник у фірмі Erdman & Anthony. Опісля, протягом 30 років був головою Українського Братського Союзу у Скрентоні, Па.

Похоронні відправи відбулися з похоронного заведення Павла Гаріса до Української католицької церкви св. Йосафата, а відтак на цвинттарі св. Гробу в Рочестері, Н. Й.

Залишені у смутку:
дружина - Наталка
донька - Христя
син - Ігор
сестри - Катерина і Марія з їхніми родинами в Україні, Америці і Канаді.

Нехай американська земля буде Йому легкою,
а пам’ять про Нього вічною.

Ділимося сумною вісткою що 19 жовтня 2012 року,
проживши 93 роки, відійшла у вічність
дорога Мама і Сестра

св. п.

Віра Корсунь

з дому Кубіт

нар. 19 вересня 1919 року в м. Радивилів, Україна.

Похоронні відправи відбулися 23 жовтня 2012 року в Українській православній церкві св. Тройці при Брум вулиці у Ню-Йорку.
Тіло сочило на Українському цвинтарі св. Андрія Первозваного в С. Бавнд Бруку, Н. Дж.

У глибокому смутку залишилися:
доньки - Галя і Ангелина (Ляля)
сестра - Люба Троїнська
племінниця - Ліда
ближча і далчша родина.

Вічна Їй пам’ять!

Ділимося сумною вісткою що
в суботу, 15 вересня 2012 року,
проживши 61 літ,
відійшов у вічність
мешканець Бранчбурґу, Н. Дж.

св. п.

Іван Варіанка

нар. у м. Рабіно, Польща,
син Семена та св. п. Марії з дому Васічко, зять св. п. Анатолія Дикого.

Іван іміґрував до США у 1962 році з батьками та сестрою Галиною. Довги роки проживав у Картереті, Н. Дж., а від 1998 року у Бранчбурґу Н. Дж. Всю свою увагу присвятив родині, а зокрема дітям Христині й Андрієві та внукам Матвієві та Христіянові.

У смутку залишилися:
дружина - Маргарета з дому Дика
донька - Христина Чубенко з чоловіком Петром
син - Андрій
внуки - Матвій та Христіян Чубенки
батько - Семен
сестра - Галина Варіанка-Буко з мужем Рональдом
теща - Людмила Дика
сестра дружини - Клавдія Дика з чоловіком Петром
ближча і дальша родина.

Похоронні відправи відбулися у вівторок, 18 вересня 2012 року з похоронного заведення Чубенка у Порт Редінґ, Н. Дж. до Української православної катедри св. Димитрія, а відтак на цвинтар св. Андрія Первозваного в С. Бавнд Бруку, Н. Дж.

Відправи у 40-ий день відходу у вічність св. п. Івана Варіанки відбулися 24 жовтня 2012 року в Українській православній катедрі св. Димитрія в Картереті.

Вічная пам’ять!

Ділимося сумною вісткою,
що 17-го жовтня, 2012-го року,
проживши 81 літ, несподівано
відійшов у вічність дорогий
Муж, Батько і Дідусь

св. п.

д-р Орест Гаврилюк

народжений у селі Винятинці, Заліщицького повіту в Україні. Пластун сеніор керівництва, колишній Голова ГПБ і ГПР, довголітній новацький виховник, активний член куреня „Чорноморці“. Великий ентузіяст віднови пластового музею – оселі „Сокіл“ в Україні. Полковник Американської армії. Член українського і американського лікарських товариств. Член НТШ.

У глибокому смутку залишились:

дружина – Анна з дому Дідурів
донька – Андріянна Щука з мужем Андрієм
син – Маркіян з дружиною Катрусею
син – Борис з дружиною Марусею
внучка – Вірляна Щука
кузин – Ігор Комарницький з дружиною Оксаною і з родиною
кузинка – Оксана з мужем Michael Micciola
кузинка – Люба Яновська
свати – Ірина і Юрій Горіхи
– Надя і Роман Чемеринські
дальша родина в Україні і Польщі

Вічна Йому пам’ять!

Замість квітів просимо складати пожертви на відновлення пластової Оселі – Музею „Сокіл“ в Україні, або на розбудову парафії св. Архистратига Михаїла у Jenkintown, Pennsylvania.

Plast Conference – “Sokil”
321 Linden Drive
Elkins Park, PA 19027

St. Michael the Archangel
Ukrainian Catholic Church
1013 Fox Chase Road
Jenkintown, PA 19046

Рада Директорів
Українського Інституту Америки
зі смутком повідомляє що
наш член, прихильник
та колишній президент

св. п.

Ярослав Криштальський

відійшов на вічний спочинок
17 жовтня 2012 року.

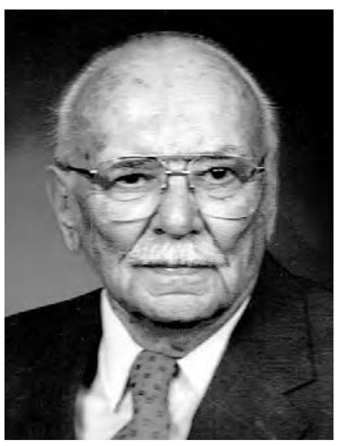
Протягом декількох десятиліть Я. Криштальський присвятив багато зусиль справі Українського Інституту Америки. Окрім активної членської праці та щедрої підтримки, служив у складі Ради директорів УІА та був президентом Інституту протягом двох каденцій. Його провідництво було зосереджене на членстві, програмах інституту, збірці фондів, зв’язках та вишколі нових кадрів при Інституті. Був прикладом для інших працівників, та щедро віддавав їм свій час, талант, знання і ресурси.

Український Інститут Америки сумує за своїм довголітнім другом – справжнім джентельменом, наставником для багатьох та опорою для громади. Нам бракуватиме Його енерґії, уваги, мудрости та присутности.

Складаємо наші щирі співчуття родині Ярослава – дружині Вірі, синові Маркові, доні Ромі, внукам Ешлі й Алекс – та приятелям, багатьом членам Українського Інституту Амирики, з котрими працював та в душі котрих залишив свій слід.

Нехай спочиває у Вічному Мирі.

Вічна Йому пам’ять!

Ділимося сумною вісткою, що в
п’ятницю, 12 жовтня 2012 року,
на 94-му році життя,
відійшов у вічність у Ворен, Па.

св. п.

д-р Нестор Когут

нар. 4 грудня 1917 року у Львові, Україна,
син св. п. Теодора і Олени (з дому Зелена),
брат св. п. Володимира.

Д-р Когут проживав у Ворен, Па. від 1969 року. Був випускником University of Pittsburgh Dental School, де у 1957 році отримав ступень доктора дентистики. Працював дентистом у Warren State Hospital від 1969 року до відходу на пенсію у 1983 році.

Був членом Візантійської церкви св. Михаїла. Присвячував багато вільного часу у Warren General Hospital. Був співзасновником Warren Stamp Club, почесним членом ради директорів Warren Unit of the American Cancer Society, та членом Warren Dental Association та American Dental Association. Був активним членом Warren Chess Club, де був знаний як “The Chessmaster”.

Залишилися у смутку:
приятелька Patricia L. O’Dea та її діти – Kathleen O’Dea-Wiles and husband, Kevin of Warren, PA., Karen McLaughlin and husband, George “Griz” of Youngsville, PA., Maureen Berg and husband, Stan of N. Warren, PA., внуки приятельки – Alex Berg, Lindsey Berg, Zachary McLaughlin and Ashley McLaughlin, троє племінників у США.

Вічна Йому пам’ять!

З глибоким жалем повідомляємо
приятелів і знайомих, що
з волі Всевишнього,
в суботу, 22 вересня 2012 року,
відійшов у вічність наш
найдорожчий
Муж, Батько і Дідусь

сл. п.

Василь Куцман
(Соловій)

нар. 19 вересня 1927 року в селі Саківчик, Львівського повіту.

В. Куцман був членом Української католицької церкви св. Архистратига Михаїла, ОУН-УПА, ООЧСУ, УККА, СУМ, Народоного Дому та української кредитівки.

Панахида була відправлена 26 вересня 2012 року в похоронному заведенні D’Esopo Funeral Chapel, Wethersfield, Connecticut.

Заупокійна Свята Літургія відбулася в Українській католицькій церкві св. Архистратига Михаїла в Гартфорді, а відтак тіло спочило на парафіяльному цвинтарі в Glastonbury, Connecticut.

Залишені у глибокому смутку:
дружина - Олена з дому Дужа
син - Тарас з дружиною Мартою
донька - Наталка Рудзінська з мужем Богданом
внуки - Богдан, Ілько Лариса
сестра - Анастазія Глондар Григорівна в Україні
та ближча і дальша родина.

Пожертви в пам’ять Покійного можна складати на Служби Божі, СУМ, або добровільні цілі.

Родина просить про молитви за душу Покійного.

Вічна Йому пам’ять!

Щиро дякуємо всеч. о. Павлові Мартинюкові за його щирі слова підчас Служби Божої, членам СУМ, які в однострóях та з прапорами взяли участь у відправах, Дивізійникам за їхню участь, пану Левському за прощальні слова від УПА, та всім присутнім що взяли участь в похороні.

В пам’ять мойого мужа Василя Куцмана складаю 100 дол. на прес-фонд „Свободи“.

ДОСТАВКА ПАКУНКІВ
З РУК В РУКИ
MEEST
Нові короткі терміни
доставки пакунків в Україну
Літаком: 5-8 робочих днів
Кораблем: 3-5 тижнів
• АВІАКВИТКИ
• НОТАРІАЛЬНО ЗАВІРЕНІ ПЕРЕКЛАДИ
• Доставляємо літаком або кораблем в країни СНД
• Пересилаємо гроші за найнижчими цінами
• Доставка листів та пакунків з рук в руки
• Забираємо пакунки з дому
• Доставка пакунків та вантажів з України в США
• Відправка автомобілів в контейнерах
• Розмитнення вантажів в Україні
• Професійна упаковка
ІНФОРМАЦІЯ ТА ПРОПОЗИЦІЇ:
www.Meest.us
МІСТ MEEST
ЗАМОВЛЕННЯ КУР'ЄРА:
1 800 288 9949
УКРАЇНА | РОСІЯ | БІЛОРУСЬ | МОЛДОВА | ЛИТВА | ЛАТВІЯ | ЕСТОНІЯ
АЗЕРБАЙДЖАН | ГРУЗІЯ | КАЗАХСТАН | КИРГИЗСТАН | УЗБЕКИСТАН